T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

TÜRKİYE'DE SİBER GÜVENLİK ALANINDA YAPILAN TEZLERİN İNCELENMESİ: BİBLİYOGRAFİK BİR ÇALIŞMA

Yavuz KAHRİMAN
ORCID: 0000-0002-2569-7102

Danışman
Prof. Dr. Ertuğrul USTA
ORCID: 0000-0001-6112-9965

Konya – 2022

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)

Teknoloji ve internetin günlük hayatımızda kullanılabilirliği günümüzde artış yönlü ivme kazanmıştır. Bu gelişim ile birlikte insan hayatı olumlu yönden fayda sağlamış ve birçok alanda teknoloji kullanılmıştır. Teknolojinin günlük hayatta bu derece yer alması siber güvenlik kavramının önemini artırmıştır. Günümüzde teknolojide yaşanan gelişmelere adaptasyon sağlanması ve bu gelişmelere bilimsel anlamda yön verilmesi için yayımlanmış olunan tezlerin incelenmesine gerek duyulduğu anlaşılmıştır. Literatürde siber güvenlik temalı birçok akademik çalışma yer almaktadır. Bu nedenle bu çalışma siber güvenlik temalı tezlerin tanımlanmasına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın yapılmasında birçok kişinin katkısı olmuştur.

Tez konusunun seçimi noktasında ve tez araştırması sürecinin yürütülmesinde bana rehberlik eden ve hiçbir zaman desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Sayın Prof. Dr. Ertuğrul USTA ’ya,

Yüksek lisans ders aşamasında akademik ve bilimsel yönden gelişmemi sağlayan ve tez hazırlama seviyesine ulaşmam için emek veren çok değerli öğretim üyelerine,

Tezimi sabırla okuyup değerlendiren ve akademik kariyerim için bana yardımcı olan Sayın jüri üyeleri Prof. Dr. Özgen KORKMAZ ve Doç. Dr. Ağah Tuğrul KORUCU ‘ya,

Eğitim hayatımın her aşamasında desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşim Dilek KAHRİMAN ‘a ve varlıklarıyla büyük katkıda bulunan oğullarım Said Talha ile Yağız Efe ‘ye,

Çalışmanın ilk gününden itibaren, yoğun mesai saatleri arasında bana destek olan Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığında görevli çalışma arkadaşlarıma; teşekkürlerimi sunmayı bir vazife addederim.

Yavuz KAHRİMAN

Haziran 2022

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER

TABLOLAR

TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

Türkiye'de Siber Güvenlik Alanında Yapılan Tezlerin İncelenmesi: Bibliyografik Bir Çalışma başlıklı tez çalışmamın toplam **68** sayfalık kısmına ilişkin, 14/06/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%13** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

14/06/2022

Yavuz KAHRİMAN

Prof. Dr. Ertuğrul USTA

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

14/06/2022

Yavuz KAHRİMAN

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Akt	Aktaran
Ar-Ge	Araştırma-Geliştirme
Arş. Gör.	Araştırma Görevlisi
Arş. Gör. Dr.	Araştırma Görevlisi Doktor
Doç. Dr. :	Doçent Doktor
DoS	Hizmet Reddi (Denial-of-Service)
DDoS	Dağıtılmış Hizmet Reddi (Distributed Denial of Service)
Dr	Doktor
Dr. Öğr. Üyesi	Doktor Öğretim Üyesi
HTML	Hiper Metin İşaretleme Dili (Hyper Text Markup Language)
HTTP	Hiper Metin Transfer Protokolü (Hyper Text Transfer Protocol)
HTTPS	Güvenli Hiper Metin Transfer Protokolü (Secure Hypertext Transfer Protocol)
MFT	Ana Dosya Tablosu (Master File Table)
Öğr. Gör.	Öğretim Görevlisi
Prof. Dr.	Profesör
s.	Sayfa
TUBISAD	Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği
TÜBESS	Türkiye Belge Sağlama Sistemi
UDS	Uluslararası Denetim Standartları
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
URL	Tekdüzen Kaynak Bulucu (Uniform Resource Locator)
vb.	ve benzeri
vs	Ve saire
Y. L.	Yüksek Lisans
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

TÜRKİYE'DE SİBER GÜVENLİK ALANINDA YAPILAN TEZLERİN İNCELENMESİ: BİBLİYOGRAFİK BİR ÇALIŞMA

Yavuz KAHRİMAN

Siber güvenlik bilişim dünyasının güvenliğini ifade eden bir kavram olarak karşımıza çıkar. Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte insanlar her gün çeşitli siber güvenlik tehditlerine maruz kalmaktadır. Siber suçlular, geliştirdikleri yöntem ve teknikleri kullanarak kişisel verileri, banka hesaplarını ve gizli şirket verilerini ele geçirmeye çalışırlar. Bu çalışmada siber güvenliğe yönelik tezlerde yöntemsel açıdan ne tür çalışmaların yapıldığı incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışma Türkiye'de siber güvenlik ile ilgili alanda herhangi bir çalışma yapmadan, ilgili literatürün durumunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre en fazla tez yayımlanan yıl 2019'dur, en fazla çalışma devlet üniversitelerinde yapılmıştır, çalışmaların çoğunluğu fen bilimleri enstitüsü ve bilgisayar mühendisliği anabilim dalı bünyesinde yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siber güvenlik, bilgi güvenliği, bibliyografya, bibliyometri, veri analizi

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Computer Education and Instructional Technology
Computer Education and Instruction Technology Program
Master Thesis

EXAMINATION OF THESIS IN THE FIELD OF CYBER SECURITY IN TURKEY: A BIBLIOGRAPHIC STUDY

Yavuz KAHRİMAN

Cyber security emerges as a concept that expresses the security of the information technology world. People are faced with a lot of cyber security risks on a daily basis due to the rapid development of technology. Using the methods and techniques they have developed, cybercriminals try to capture personal data, bank accounts, and valuable enterprise data. This study is aimed at investigating what types of research has been published in terms of the approach in theses on cyber security. The study was carried out in this context to demonstrate the status of the relevant literature without conducting any research in the field of cyber security in Turkey. According to the findings, the largest number of postgraduate theses were published in 2019 and the majority of research has been conducted at public universities. Additionally, the majority of the studies were published by the institute's science and computer engineering department.

Keywords: Cyber security, information security, bibliography, bibliometrics, data analysis

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler sebebiyle günlük yaşam değişmektedir. Teknoloji günlük alışkanlıkları değiştirmeye başlamıştır. Bunun yanı sıra teknoloji hayatlarımızı kolaylaştırmaktadır. Ancak madalyonun öteki tarafında ise teknolojinin getirmiş olduğu riskler yer almaktadır. Dijital ortamlarda üretilen ve saklanan bilgide yaşanan artış sebebiyle bilgi güvenliğine ilişkin çeşitli tehdit ve riskler ortaya çıkmaktadır (Yılmaz, Şahin, & Akbulut, 2016).

İnternet eğitim-öğretim süreçlerinde aktif rol almaya başladıktan sonra bilgi sınıf ortamından çıkıp tüm dünyaya yayılmıştır. (Akkoyunlu, 2002). Eğitim ortamlarında aktarım ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması ve öğretmenlerin öğrenme ortamlarında kullandıkları teknolojik cihazlarının sayısındaki artış bilgi güvenliği konusundaki endişeleri arttırmaktadır. Teknolojide yaşanan gelişmeler öğretmenlerin teknoloji alanında kendilerini geliştirmelerini gerektirmektedir (Arslan & Şendurur, 2017).

Veri; araştırma ya da inceleme neticesinde elde edilen, işlenmemiş ve ham durumda olan bilgiler bütününe denir. Böylelikle farklı kullanıcılar tarafından üzerine yorum yapılır (Yıldız, 2006). Dijital veri ise internet ya da bilişim sistemleri aracılığıyla oluşturulmuş olunan bilgi paketleridir (Şengül, Atsan, & Bostan, 2014). Dijital veriler, çeşitli avantajlara sahiptirler. Veriyi üreten kişi tarafından uzaktan erişime açılmaları söz konusudur. Farklı formatlarda kaydedilebilirler. Dijital verilerin avantajları sayesinde birçok uygulama ve hizmetler dijital platformlara taşınmaktadır (Schroeder, Steinmetz, Pereira, & Espindola, 2016).

Siber güvenlik bilişim dünyasının güvenliğini ifade eden bir kavram olarak karşımıza çıkar. Siber güvenlik, siber ortamda yer alan sistemlerin güvenliğini sağlamak amacıyla alınmış olunan tedbirler, faaliyetler ve bu amaçlarla belirlenmiş tüm standart, politika ve kurallar bütünüdür (Çiftçi, 2013). Burada güvenlik kavramı gizlilik, bütünlük ve erişilebilirliği kapsamaktadır. Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte insanlar her gün çeşitli siber güvenlik tehditlerine maruz kalmaktadır. Siber suçlular, geliştirdikleri yöntem ve teknikleri kullanarak kişisel verileri, banka hesaplarını ve gizli şirket verilerini ele geçirmeye çalışırlar.

Bu çalışmada siber güvenliğe yönelik tezlerde yöntemsel açıdan ne tür çalışmaların yapıldığı incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışma Türkiye'de siber güvenlik ile ilgili

alanda herhangi bir çalışma yapmadan, ilgili literatürün durumunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Geçmişten günümüze bilim tarihi süresi zarfında elde edilmiş olunan bilgiler oldukça açık ve tartışmasız olmasına karşın günümüzde yeni bilgilerin entegrasyonu eski bilgilerin sentezlenmesiyle mümkündür (Chalmers , Hedges, & Cooper, 2002). Eğitim alanında yapılan çalışmalar son yıllarda artmıştır. Ancak bu çalışmaların ortaya koymuş olduğu sonuçların sistematik hale getirilmesi gerekmektedir.

Bilginin hızlı yayılmasının olumlu sonuçları asla inkar edilemez. Çağımızın en önemli buluşu olan internet sayesinde bilgiye erişim oldukça hızlanmıştır. Ayrıca internet alt yapı hizmeti olarak da karşımıza çıkar. İnternet'e bağlı kurumlar, bilgisayarlar aracılığıyla birbirine bağlanarak hızlı bir şekilde iletişim sağlayıp külfetli birçok işlemi kısa sürede yapabilmektedir (Sarı, 2013).

Siber güvenlik, bilgilerin her türlü saldırı ve tehdide karşı genel olarak korunması anlamına gelir ve siber güvenlik, kurumların, kuruluşların ve kullanıcı varlıklarının güvenlik özelliklerini siber bir ortamda güvenlik risklerine dayanabilecek şekilde oluşturmayı amaçlar.

Teknolojinin eğitimde hızla yaygınlaşması ile siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği konularında dünyada olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda birçok çalışma hazırlanmış ve bu konularda güvenlik planları hazırlanmaya devam etmektedir.

Türkiye'de siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği ile ilgili yayımlanan tezlerinin incelenmesi sonucunda bu kapsamda yapılan inceleme çalışmasına rastlanılmamıştır. Günümüzde teknolojide yaşanan gelişmelere adaptasyon sağlanması ve bu gelişmelere bilimsel anlamda yön verilmesi için yayımlanmış olunan tezlerin incelenmesine gerek duyulduğu anlaşılmıştır. Bu sebepten ötürü çalışmada Türkiye'de yayımlanmış olunan siber güvenlik tezlerinin bibliyometri ile analiz edilmesi söz konusu olmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Tezlerin yazımında bilgiler bilimsel yöntem ile üretilmektedir. Alanında uzman akademisyenlerin danışmanlığında gerçekleştirilen tez çalışmaları "Tez Yazım Yönergeleri" doğrultusunda rapor haline getirilirler (Ağaoğlu, Ceylan, Kesim, Madden, & Altınkurt, 2005).

Bir tezin bilimsel olarak tasdik edilmesi, sistematik ve sistematik araştırma ve araştırma sürecinin evrensel kriterlere göre rapor edilmesini gerektirir (Kolaç, 2008).

Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumları bünyesinde, siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılan tezlerde ele alınan konuların ve kullanılan araştırma yöntemlerinin incelenmesi bu çalışmanın genel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de siber güvenlik alanında yapılan tezleri;

1. Yıllara
2. Üniversitelere
3. Üniversitelerin illerine
4. Üniversitelerin türüne
5. İlgili enstitülere
6. Anabilim dallarına
7. Bilim dallarına
8. Yazarlarının cinsiyetlerine
9. Yazım dillerine
10. Danışman unvanına
11. Sayfa Sayılarına
12. Konularına
13. Araştırma yöntemlerine
14. Veri toplama teknikleri

Belirlenen değişkenler doğrultusunda incelenerek değerlendirme sonucuna ulaşılacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye'de siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılan tezlerinin incelenmesine yönelik yapılan bibliyografya çalışmalarına dair literatüre genel olarak bakıldığında, herhangi bir çalışmanın olmadığı göze çarpmaktadır. Bu çalışma, siber güvenlik,

bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılan tezlerinin konu yönelimleri ve araştırma yöntemlerini incelemeye yönelik bir çalışma olması açısından önem taşımaktadır. Çalışma siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanındaki tezlerin genel çerçevesi hakkında bilgi vereceğinden, tez çalışmalarında; hangi konularla ilgili çalışmaların yapıldığı, hangi araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve belirli ölçütlere göre analiziyle elde edilen değerlendirme sonuçları literatüre katkı sağlayıp yeni araştırmacılara da çeşitli açılardan yol gösterici olacaktır. Bu açıdan çalışmanın özgün olduğu söylenebilir.

1.4. Sayıltılar (Varsayımlar)

Bu çalışmada;

1. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayımlanan tezlerin, siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında tamamlanan ve erişime açık tüm tezlerini kapsadığı,
2. Belirtilen sınırlar dâhilinde seçilen çalışma kümesinin geçerli ve güvenilir olduğu,
3. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu,
4. Araştırmada yararlanılan kaynakların doğru ve geçerli bilgiler sağladığı, varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türkiye'de siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yayınlanmış tezler ile sınırlandırılmıştır. Erişime kapalı olan tezlerle birlikte "siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği" ifadesi geçmeyen tezler araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Bilgi güvenliği ve siber güvenlik

Siber güvenlik tartışması, ilk olarak 1970'lerde ABD'de ortaya çıkmıştır. İlk başlarda hükümet bilgi sistemlerinde bulunan gizli bilgilere ilişkin kaygılar söz konusudur. Fakat yıllar geçtikçe bilgisayar ağlarının büyüyüp günlük yaşamda daha fazla yer bulmuştur. Böylelikle odak noktası değişmiştir. "Siber güvenlik" terimi ilk olarak bilgisayar bilimcileri tarafından

1990'ların başında kullanılmıştır. Odak noktası zamanla değişerek sadece bilgisayar güvenliği anlayışından öteye geçmiş ulusal güvenlik meselesi halini almıştır (Adams ve diğerleri, 2015, s. 15-16). Siber güvenlik kapsamında iş yerinizdeki bilgisayarınız, tabletiniz, cep telefonlarınız, dizüstü bilgisayarınız, internet hattınız ve benzeri milyonlarca makine yer almaktadır. Siber güvenlik, tüm bilgisayar ağlarını, onların bağlı olduğu ve kontrol ettiği her şeyi kapsamaktadır. Dolayısıyla bu durumda hepimiz siber güvenliğin bir unsuru, bir parçası olmuş oluyoruz (Clarke & Knake, 2011, s. 44).

Bilgi güvenliği kavramı kurumsal varlıklar arasında yer alan bilginin silinme, bozulma, tahribat gibi şekillerde hasar görmesini önlemek ve olası saldırılara karşı bilginin korunmasını kapsamaktadır (Önel & Dinçkan, 2007). Bilgi güvenliği kapsamında bilginin yetkisiz kişiler tarafından kullanımının önlenmesi, bütünlük ve doğruluğunun korunması ve sadece söz konusu bilgiye erişim olan kişilerce erişilmesinin sağlanması yer almaktadır (Canbek & Sağıroğlu, 2006).

Siber alanda gerçekleştirilen saldırılar çok boyutlu ve artarak devam etmektedir. Bunun yanı sıra siber saldırılar küresel anlamda derinleşmiş durumdadır. Bu sebeple siber saldırının gerçekleştirildiği yerin ve siber saldırganların kimliklerinin tespitini yapmak teknik anlamda çok zor olduğu için devletler kendi içlerinde siber tehditlere karşı çalışmalar başlatmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti 2012'den beri siber güvenlik stratejisi yayınlamaktadır. En son 2020 – 2023 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi yayımlanmıştır (Ulaştırma Denizcilik ve Altyapı Bakanlığı, (UDHB), 2020 – 2023 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi & Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği, (TUBISAD), Türkiye'nin Siber Güvenlik Stratejisine Yönelik Değerlendirmeler).

Siber tehditler dijital dünyayı elektrik şebekelerinden su kaynaklarına kadar etki altına almıştır. Bir iddiaya göre siber saldırılar ile Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçimlerine müdahale edebilmektedirler (Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği, (TUBISAD), Türkiye'nin Siber Güvenlik Stratejisine Yönelik Değerlendirmeler). Devlet kurumları, özel sektör ve bireysel kullanıcılar olarak bir siber uzayın içinde bulunmaktayız ve siber uzayın bir bileşeniyiz. Siber uzayda tüm bileşenlerin birbirleriyle bağlı olması siber güvenlik riskleri ve belirsizliklerini beraberinde getirmektedir.

Bu riskler ve belirsizlikler kişilerin veya devletlerin kendilerini korumak amaçlı alacağı önlemler ile en aza indirgenebilir. Teknoloji insanoğlunun ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların çözümü noktasında ortaya çıkmış olan tüm icatlar ve buluşlardır diyebiliriz. İletişim alanında telefon,

radyo, internet; ulaşım alanında uçak, araba, tren, otomobil gibi ürünleri ile insanların günlük hayatlarının vazgeçilmezleri haline gelmiştir (Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O., Köse, S. (2003)).

Siber güvenlik, siber uzayda verilerin, operasyonların, süreçlerin, politikaların, uzmanlığın, yeteneklerin, insanların ve sistemlerin sağlanmasıdır (Sağıroğlu Ş., Alkan M., Samet R., ve ark. (2018)). Dünya üzerinde internet kullanımı her geçen gün artmaktadır. Gelişen teknoloji ile internete ulaşımın çok kolaylaşması, yeni neslin direk internet teknolojisinin içine doğmuş olması bu artışın birkaç sebebi olarak gösterilebilir. İnternet teknolojisinin gelişmesi beraberinde kurumlara, kişilere, kritik altyapılara veya ülkelere siber saldırıların artması ve bu saldırıların maddi kayıpların dışında kamu düzeni ve güvenliği etkileyecek boyutlara gelmesi siber güvenlik alanında çalışmalara hız verilmesine sebep olmuştur (Ünver M., Canbay C., (2010).

Bilgi güvenliği politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında başarılı olmak için tüm yönleriyle birlikte değerlendirilmelidir. Bilginin gizliliği, bütünlüğü ve kullanışlılığının yanı sıra bu süreci etkileyen insan faktörü ve bilgi güvenliği politikaları da büyük önem taşımaktadır. Şekilde McCumber tarafından geliştirilen küp modeli, bilgi güvenliği politikalarının geliştirilmesi ve bilgi güvenliğinin tüm boyutlarıyla uygulanması için temel alınabilecek en uygun bilgi güvenliği modelidir. Bu model, bilgi güvenliğine göre gruplandırılmış bilginin üç farklı yönünü (tür, durum ve güvenlik kontrolleri) temsil eder (McCumber J.R. (1991).

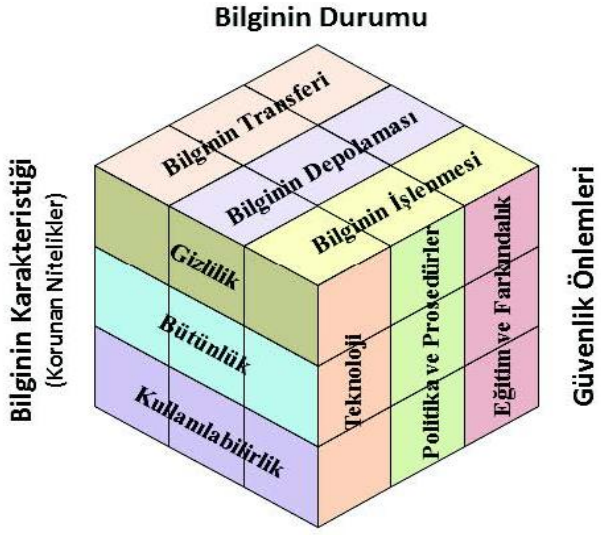

Şekil 1.1. McCumbur Küpü

Siber güvenlik alanında kişilerin veya kurumların internet ağı içeren herhangi bir cihazını ele geçirmek, işlevini bir süreliğine aksatmak veya sisteme kalıcı hasar verebilmek üzerine kurgulanmış ve ön planda saldıran kişinin kimliğinin gizliliğini koruma ihtiyacı duyan saldırı sistemleridir. İnternet kullanımının yaygınlaşmasından bugüne kadar siber saldırı olaylarının sayısı ve siber saldırı türleri doğru orantılı olarak arttığını gözlemlemek mümkündür.

Şekil 1.2 'de 10.11.2020 saat 14:43:00 itibariyle siber saldırı ve türlerini gösterir bir harita yer almaktadır.

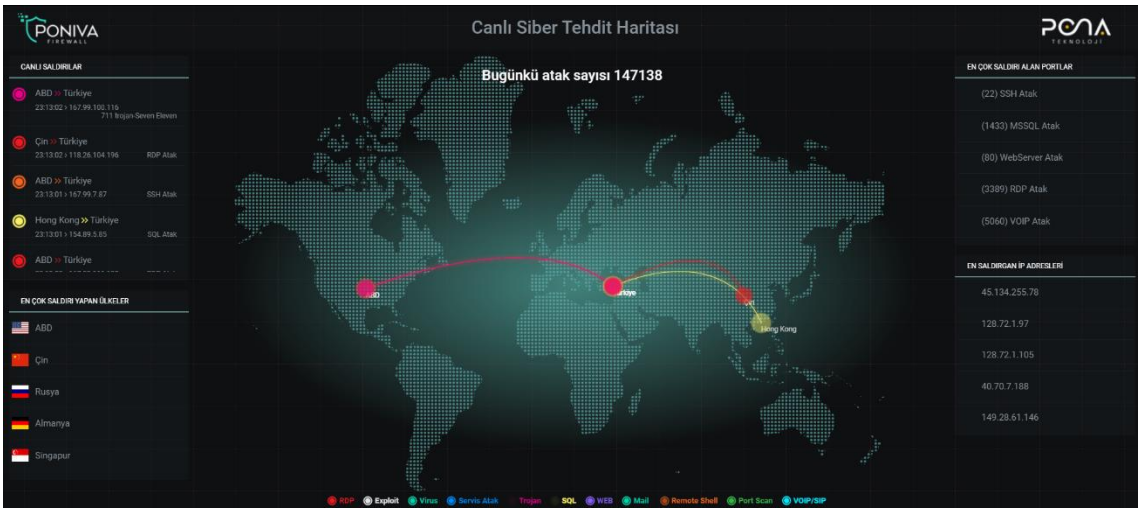

Şekil 1.2. Pona'dan alınan canlı siber saldırı haritası

(https://stm.pona.com.tr/ Erişim Tarihi: 24.12.2021 Saat 23:14)

Türkiye üzerinde en çok karşılaşılan siber saldırı çeşitleri şu şekilde sıralanabilir,

- Fidye Yazılımları: Bilgisayarlar, mobil telefonlar ve ağa çıkabilen diğer aygıtlardaki dijital verileri ellerinde tutup, bu verilere erişimin açılması için kullanıcıdan para talep eden zararlı yazılımlardır.
- Olta Saldırıları: Yemleme saldırısı olarak da adlandırılan bu saldırı türü, kişisel veya hassas verilerin bilgi teknolojileri kullanılarak kandırılarak veya ikna edilerek ele geçirilmesi ve bu verilerin kötü amaçlarla kullanılmasıdır.
- Kredi Kartı Dolandırıcılığı: E-ticaret sitelerinden yapılan alışverişlerde, alışveriş yapan kişinin kredi kartı bilgilerinin ele geçirilmesidir.

- Dağıtılmış Hizmet Reddi (Distributed Denial of Service- DDOS) Saldırıları: Bu saldırı türü botnet denilen zombi bağlantıları kullanarak bir sistemi çok fazla istek gönderme yoluyla yavaşlatma veya durdurma amacı taşır.

Gerçekleştirilmesi en kolay saldırı türlerindendir fakat verdiği zarar boyutu olarak çok etkilidir. Bu sebeple sıklıkla tercih edilebilmektedir.

- Mobil Tehditler: kötücül yazılımlar mobil cihazlardan bilgi çalmak, mobil cihazları kilitlemek, devre dışı bırakmak ya da kalıcı hasarlar vermek için kullanılabilir.

Siber saldırılar sadece kişisel düzeyde kalmamış olup devletler arasında da zarar verici ve savaş niteliğinde olaylara neden olmuştur. Gelişen teknoloji ile birlikte dünya toplumunun yüksek bir bölümü internete ulaşabilmektedir. Ülkelerin büyük bir bölümü artık vatandaşlarının işlemlerini internet üzerinden gerçekleştirmelerini sağlayan sistemler ortaya koymaktadır (Sağıroğlu Ş., Alkan M., Samet R., ve ark. (2018) & Ünver M., Canbay C., (2010)).

Siber Saldırı Türleri

Siber saldırı türleri aşağıda yer almaktadır. Siber saldırı türleri ayrıca ilgili alt başlıklarda açıklanmıştır.

- Koklama (sniffing)
- Hizmet Dışı Bırakma (Denial of Service)
- IP Aldatması (IP Spoofing)
- Sosyal Mühendislik
- SQL Enjeksiyonu
- Arka Kapılar
- Oltalama
- Casus yazılım (Spyware)
- Kötü amaçlı yazılım (Malware)

Sniffing Saldırıları

Sniffing saldırılarının gerçekleştirilmesindeki temel amaç şifreleri ele geçirmektir. Ayrıca bunun yanı sıra e-mail içeriklerini transfer eden dosyaların ele geçirilmesi hedeflenir. Yönlendiricilere gelen paketlerin kabul edilmesi ile iki bilgisayar arasındaki tüm veriler yakalanarak saklanmaktadır (Aydın ve ark & Arslan).

Hizmet Dışı Bırakma Saldırıları

Bu tür saldırılar hizmeti aksatma ya da hizmeti tamamen işlevsiz hale getirmek üzere gerçekleştirilen saldırılardır. DDos (Distributed Denial of Service) saldırılarında saldırgan öncelikle makine ve bilgisayar topluluğu oluşturur. Bunun ardından hedefe saldırır ve DDos saldırılarının amacı da yine Dos saldırıları ile aynıdır. DDos saldırı türünde saldırgan kimliğini daha kolay bir biçimde gizlemektedir (Aydın ve ark & Arslan). Aşağıda yer alan şekilde DDos gösterilmiştir.

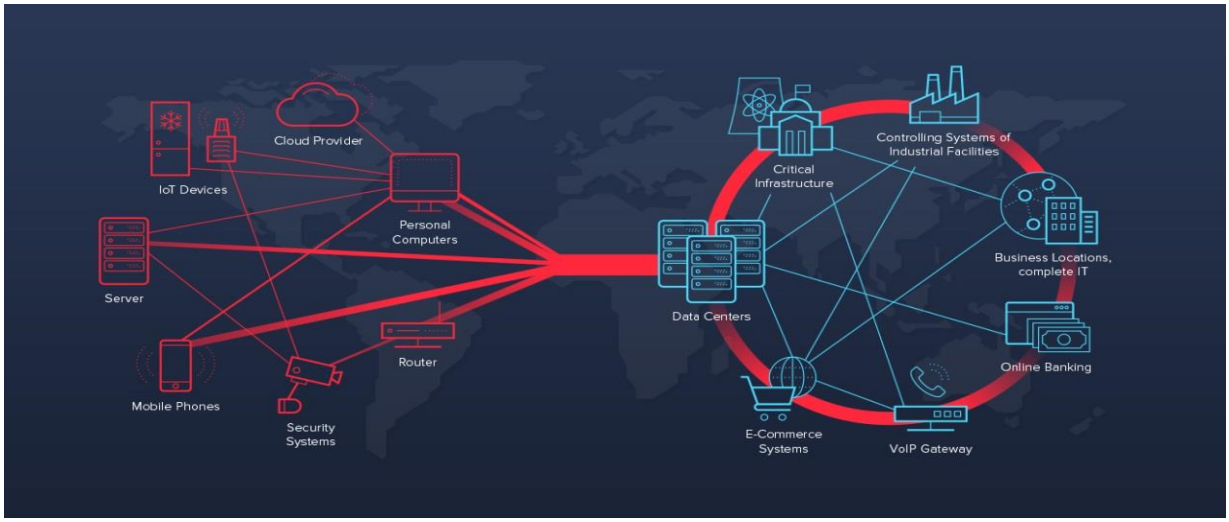

Şekil 1.3. DDos Saldırısı
((https://www.link11.com/en/what-are-ddos-attacks/))

Dos saldırıları tek bir IP üzerinden gerçekleştiriliyorsa Firewall ile engellenmektedir. Ancak DDos söz konusu olduğunda durum daha karmaşık bir hal almaktadır. Zira şekilde de görüldüğü üzere çok sayıda makine kullanıldığından ötürü IP tespiti zorlaşmaktadır. Firewall ile engellenemeyebilir. Log taşması sebebiyle firewall devre dışı kalmaktadır. Sonuç olarak DDos saldırıları Dos saldırılarından daha tehlikeli ve etkili saldırılardır. DDos ise Dos saldırı türünün daha sık aralıklarla saldırılar düzenlemek amacıyla ek ağların kullanıldığı çeşididir. Genel anlamda Dos saldırıları en tehlikeli ikinci saldırı türü olarak karşımıza çıkar (Aydın ve ark & Arslan).

IP Aldatması

Bilgisayarlar birbirleriyle çeşitli protokoller aracılığıyla iletişim kurmaktadırlar. Protokoller sayesinde bağlanan bilgisayar bağlandığı bilgisayara kimliğini tanıtmaktadır. Bağlanılan bilgisayara gerçek IP adresi gösterilmemesi dolayısıyla asıl kimliğin gizlenmesine IP spoofing adı verilmektedir (Aydın ve ark & Arslan).

Sahte IP paketi tarafına ulaşan bilgisayar paketin gerçekten o adresten gelip gelmediğini bilemez. IP spoofing genellikle web sitesini işlemez hale getirmek için saldırı esnasında kaynağı gizleme amacıyla kullanılmaktadır (Aydın ve ark & Arslan). Aşağıda yer alan şekilde IP spoofing gösterilmektedir.

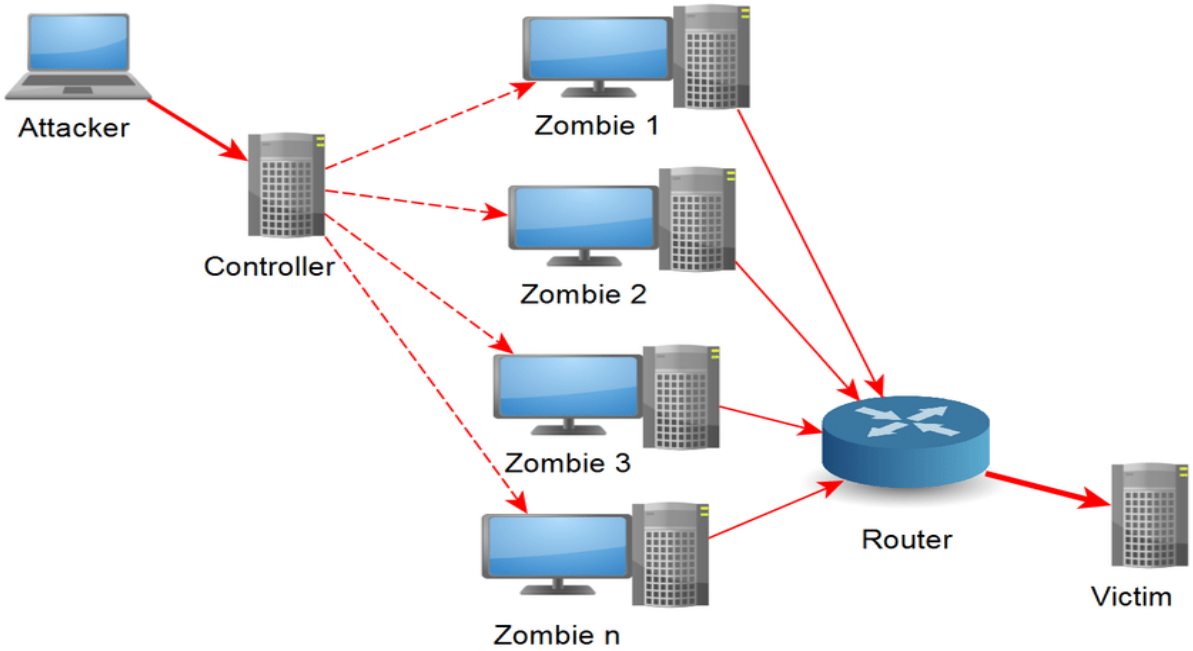

Şekil 1.4. IP Aldatması
(https://www.researchgate.net/figure/Elements-that-constitute-a-distributed-denial-of-service-attack_fig1_319901682))

Sosyal Mühendislik

Sosyal mühendislik siber saldırı türünde insanların zaaflarından faydalanılmasıyla siber güvenlik süreçlerinin atlatılması ya da etkisiz hale getirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Sosyal mühendislik yöntemleri arasında hedefe güvenilir bir kaynak olarak tanıtma, yalan senaryolar oluşturma veya ödüllendirme yer almaktadır (Aydın ve ark & Arslan).

SQL Enjeksiyonu

SQL enjeksiyonu veri tabanı sorgulama işlemini hedef almaktadır. Bu saldırı türünde sorgulama dili yapısı kullanılarak saldırı yapılmaktadır.

Komut Enjeksiyonu

Komut enjeksiyon saldırıları, doğrudan sunucuları hedefleyen bir saldırı türüdür. Amacı, bir web uygulamasının komut satırı aracılığıyla uzaktan erişim yoluyla işletim sistemi, sunucu bilgileri ve veritabanı yönetim sistemindeki bilgileri yakalamaktır (Aydın ve ark & Arslan).

HTML Enjeksiyonu

Bu saldırı türünde kodlama sırasında programcıların gerçekleştirmiş olduğu hatalı kodlama kullanılır. Web yazılımlarında, veri tabanından çekilen verilerin veya veri tabanına giren verilerin bir kontrol mekanizmasından geçirilmemesi sistemde açığa sebep olmaktadır. Sayfaya gönderilen istek sunucu tarafından değerlendirilir ve yanıtlanır. Ancak giriş yapılan sayfanın kötü amaçlı bir URL bağlantısına yönlendirilmesi halinde yanıt beklenildiği gibi olmayacaktır. Bu saldırı türünde hedef uygulamayı ziyaret edenlerdir. Web uygulaması hedef değildir. Web uygulamasının açıklarından faydalanılması suretiyle uygulamayı ziyaret edenlere yönelik saldırı düzenlenmesi hedeflenmektedir (Aydın ve ark & Arslan).

Arka Kapılar

Normal kimlik tanımlama süreçlerini atlamak ya da bilgisayara uzaktan erişime olanak tanıyan yöntemlere arka kapı adı verilmektedir. Siber suçlular sisteme sızmak için çok fazla çaba harcamaktadırlar. Bu sebepten ötürü aynı sisteme tekrar erişmek üzere kolay bir girişi sisteme eklemeyi arzu ederler. En yaygın arka kapı yöntemi, bağlı bir dinleme aracısı ile hedef sistemdeki çıkışı sürdürmektir.

Bu bağlamda, belirtilen güvenlik açığının keşfedilip keşfedilmediğini kontrol etmek için 1'den 65535'e kadar mevcut tüm bağlantı noktalarını (TCP ve UDP) iki kez taramak gerekir. Arka kapılar ve truva atları birbirine karıştırılmaktadır. Arka kapılar ve Truva atları, bir sisteme sızmak için tasarlanmış kötü amaçlı yazılımlardır. Ancak arka kapı sadece sisteme erişim sağlayan gizli bir yapıdır, ancak Truva atı görünüşte kullanışlı bir programdır.

Virüsler her zaman mutlaka arka kapı açmayı denerler. Arka kapılar virüsü yayan taraf için erişimde kolaylık demektir. Arka kapılar sistemi geliştiren programcı tarafından test edilen

fakat daha sonra unutulmuş olunan sistem zafiyetleri olarak karşımıza çıkabilmektedirler. Siber suçlular bu zafiyetin farkına varıp kullanabilirler. Arka kapılar aşağıda verilen şekilde gösterilmiştir (Aydın ve ark & Arslan).

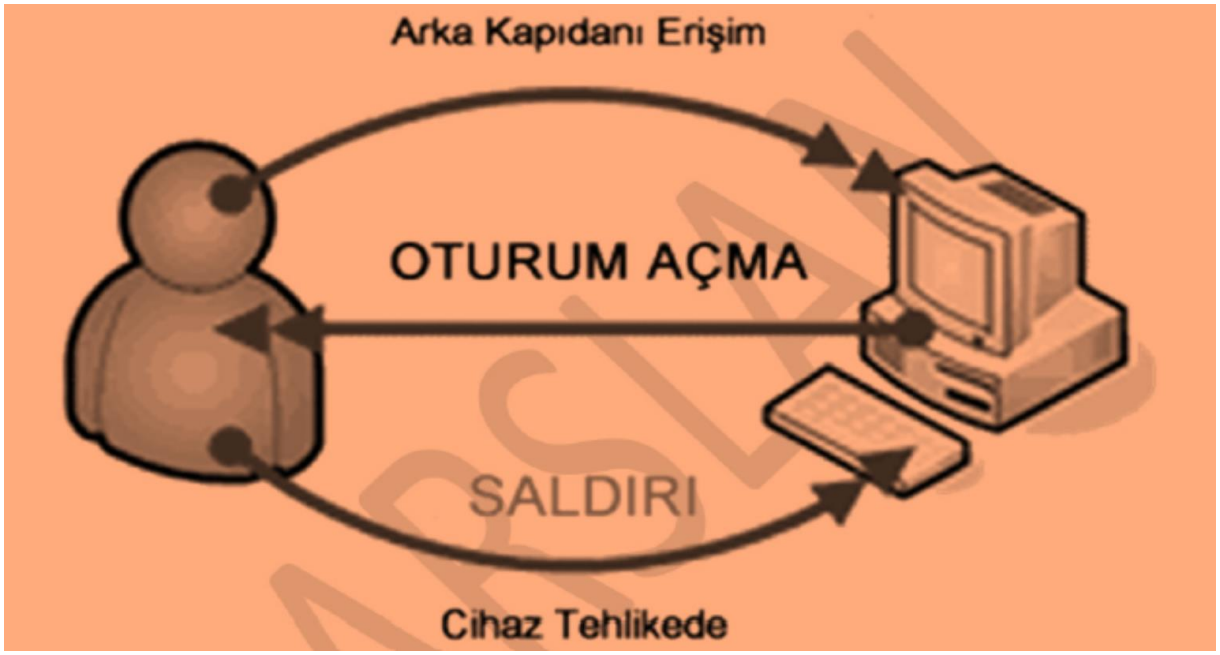

Şekil 1.5. Arka kapılar

Oltalama (Phishing)

Oltalama saldırılarının temel amacı, kullanıcının banka hesap numaralarını, bankacılık işlemleri için kullanılan şifreleri ve kredi kartı bilgilerini ele geçirerek kullanıcıyı internette yanıltmaktır. Bu tür saldırılar alışveriş siteleri, havayolları, arkadaşlık siteleri vb. ile bankacılık işlemlerinin yürütüldüğü sitelerde gerçekleşmektedir. Ayrıca ATM'lere mikro kameralı kart okuyucu ve sahte klavye mekanizmaları yerleştirilerek bu tür saldırılar düzenlenmiştir.

Casus Yazılım (Spyware)

Casus yazılımlar kullanımı zararsız görülen ve genellikle internetten bedava olarak indirilerek bilgisayarlara bulaşan programcıkları içermektedir. Son kullanıcı sözleşmesi, programla birlikte kurulacağını belirtir. Sözleşme kabul edildiğinde programla birlikte kurulmuş olmaktadırlar.

Bu programların temel amacı, kurulu oldukları bilgisayardan bilgi toplamak ve elde edilen bilgileri yazılımı geliştiren kişilere iletmektir. Casus yazılımları virüs olarak sınıflandırılmazlar. Daha ziyade hangi sitelerin ziyaret edildiği, ne kadar süre kalındığı, bilgisayar ve sistem kurulum şifreleri ya da kredi kartı bilgilerini ele geçirmek üzere

tasarlanmaktadırlar. Gezinti bilgilerini İnternet Explorer eklentileri ile biriktirirler. Böylelikle ziyaret edilen siteleri tespit ederler. Ardından bu verileri arama siteleri sonuçlarının sıralanması amacıyla kullanabilirler. Bu tip casus yazılımlara nazaran daha tehlikeli olan türleri de vardır. Bunlar bilgisayar ya da internet ayarlarını değiştirir ve kendi istedikleri sitelere yönlendirme yaparlar. Ayrıca başlangıç sayfasını değiştirirler. Dahası nereden geldiği anlaşılmayan ve/veya bilinmeyen reklam içerikli pencereler açarlar. Bu tip casus programlara Adware adı verilmektedir (Aydın ve ark & Arslan).

Kötü Amaçlı Yazılımlar (Malware)

Kötü amaçlı yazılımlar aşağıda yer almaktadır:

1. Virüsler
2. Truva Atları
3. Solucanlar
4. Botlar
5. Zombi Ordular (Botnetler)
6. Bankacılık Zararlıları
7. Fidye Yazılımları
8. Kaydediciler (Keyloger)
9. RAT (Remote Access Trojan)

Virüsler

Tüm kötü amaçlı yazılım türleri virüs olarak sınıflandırılamaz. Biyolojik virüsler gibi diğer dosyalara bulaşarak yayılan bir tür kötü amaçlı yazılıma virüs denir. Literatürdeki ilk virüs 1986 yılında ortaya çıkan "Brain" adlı bir virüstür. Bu virüs IBM – PC tabanlı boot sector virüsüdür. Sistemde virüs olduğuna dair belirtiler aşağıda verilmiştir.

- Boşta kalma süresi boyunca sürekli veri trafiği. Bunun sebebi başka kullanıcıların sistemde aktif olmaları ve kötü amaçlı işlemler yapıyor olmalarıdır.
- Sistemde güvenlik duvarı olmasına karşın bazı uygulamaların internetten bağlanmaya teşebbüs etmeleri.

- İnternet siteleri ziyaret edilirken reklam pencerelerinin kendiliğinden açılması.
- Bilgisayarın işlevsiz hale gelmesi.

Truva Atları

Faydalı bir işlevi varmış izlenimi uyandıran fakat güvenlik mekanizmalarını aşabilecek zararlı işlevlere sahip programlardır. Truva atları bilgisayarları uzaktan yönetmek için arka kapı açılması amacıyla kullanılır. Kullanıcılar farkında olmadan bilgisayarlarına programları indirirken aynı zamanda kötü niyetli programları da indirmektedirler. Söz konusu bu programlar arka planda çalışırlar. Böylelikle uzaktan erişim imkânı sağlarlar. Truva atları aracılığıyla sisteme arka kapıdan giren siber suçlular kullanıcı şifreleri ve diğer kişisel bilgilere ulaşma imkanına sahip olurlar. Ayrıca sistem yapılanmasını değiştirebilirler. Diğer bir ifadeyle, Truva atı sisteme bulaştıktan sonra sistem açıldığında kendisini belleğe yükler. Sistem ağlarının açıklarını kullanmak suretiyle siber suçlular amaçlarını yerine getirmeye başlarlar. Truva atlarının farklı çeşitleri mevcuttur. Amaç bakımından aynıdırlar fakat özellikleri birbirlerinden farklıdır. Truva atları altı farklı grup altında toplanır. Bunlar;

- Uzaktan kontrol edilen Truva atları
- Parola Truva atları
- İmtiyazlı Truva atları
- Anahtar kırıcı Truva atları
- Yıkıcı Truva atları
- Şaka programları olarak kullanılan Truva atları

Özetle bir siber suçlu Truva atını kullanarak program yapısına göre farklı faaliyetler gerçekleştirebilmektedir.

Solucanlar

Solucanlar virüslere benzer şekilde kendilerini bir bilgisayardan başka bir bilgisayara kopyalamak üzere tasarlanırlar. Virüslerden farklı olan tarafları ise bunu kendi başlarına gerçekleştirmeleridir. Bilgisayarda veri ya da dosya transferini gerçekleştiren fonksiyonların denetimini ellerine geçirdikten sonra kendi başlarına yollarına devam edebilme becerisine sahiptirler. Solucanların bir diğer yeteneği de çoğalma becerileridir. Kullanıcıların dosya ve veri

alışveriş yöntemlerini kullanmak suretiyle kendilerini tüm e-posta ve tüm sistemlere gönderebilme becerileri vardır. Bu sebepten ötürü ağ trafiği önemli ölçüde yavaşlamaktadır. Güvenlik yazılımları solucanları kolaylıkla tanımayabilirler.

Botlar

Bot terimi bilişim alanındaki "robot" anlamında kullanılmaktadır. Bilgisayar işlemlerini yarı otomatik olarak yapabilirler. Sıklıkla arama motorları tarafından endeksleme teknolojisinde kullanılmaktadır. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte akıllı ajan teknolojileri de yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu sebepten ötürü internet üzerinde faaliyet göstermek üzere geliştirilen ajan yazılımları ortaya çıkmıştır.

Finansal alanda botlar ticari veri madenciliği, hisse senedi, yatırım faaliyetleri gibi alanlarda yer almaktadırlar. Aşağıdaki şekilde bot-net gösterilmiştir.

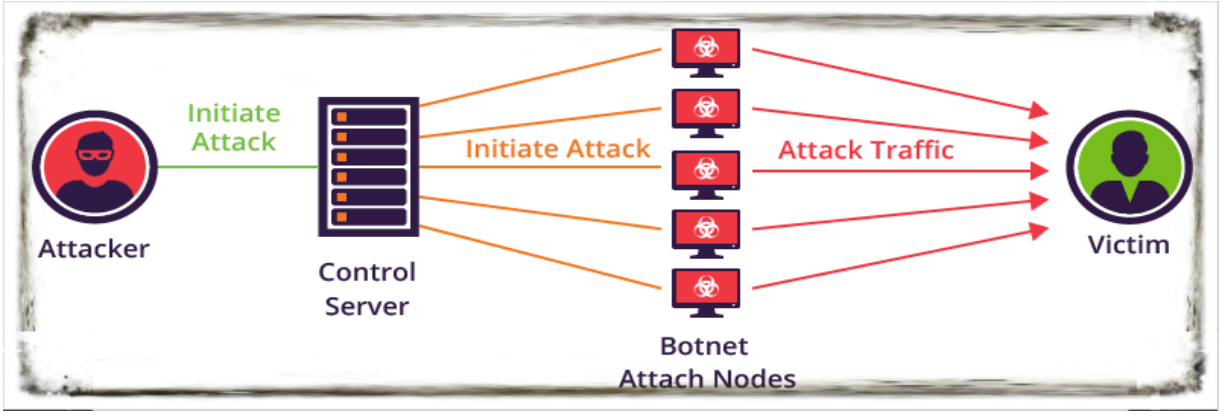

Şekil 1.6. Bot-net

(https://www.cybercrimeinfo.nl/van-a-tot-z/botnet)

Zombi Ordular (Botnetler)

Zombi ordular veya başka bir deyişle botnetler zararlı yazılımlar grubunda en tehlikeli olanlardır. Kullanıcıların bilgisi olmaksızın suç işlenmesi mümkün olmaktadır. Bot-netlere katılan bilgisayarlarda genellikle firewall bulunmamaktadır. Son yıllarda bant genişliği artmıştır. Dolayısıyla herhangi bir korumaya sahip olmayan bilgisayarlar kolayca bot-netin içerisine dahil edilebilmektedir.

Bot – netler şu şekilde oluşturulmaktadır. Açık bırakılan bir kapı (port) içerisinden daha sonra aktif hale gelecek bir Truva atı gönderilmesi sonucunda bot-netler oluşturulmaktadır. Bot-nete dahil edilen bilgisayarlar eş zamanlı olarak bir web-sitesine yönlendirilmek suretiyle söz

konusu web-sitesini hizmet veremez hale getirmek üzere kullanılabilmektedir (Aydın ve ark & Arslan).

Bankacılık Zararlıları

Bankacılık zararlıları, çevrimiçi bankacılık sistemleri aracılığıyla saklanan veya işlenen gizli ve/veya maddi bilgilere erişim sağlamak için tasarlanmış kötü niyetli bilgisayar programlarıdır. Bu tür bir bilgisayar programları, dış tarafların bir bilgisayara erişmesine izin veren bir arka kapı ile oluşturulmuştur ve banka müşterisinin kimlik bilgilerin kopyalanmasına imkân tanıyabilirler.

Bankacılık zararlıları, bilgisayar cihazına yüklenene kadar meşru bir yazılımın parçası olarak görünebilir. Yüklendikten sonra, saldırganların yetkisiz işlemler yapmak, müşterilerin kimliklerini çalmak veya saldırganların hesaplarına müşteri fonlarını çekmek için kullandığı bilgisayar dosyalarına ve sistemlerine erişim sağlayabilirler.

Trojanlar, yürütülebilir dosyaları çalıştırma, dosyaları uzaktan indirme ve gönderme, bir panodan bilgi çalma ve tuş vuruşlarını kaydetme gibi bir dizi işlemi gerçekleştirebilir. Çerezleri ve şifreleri toplar ve komut verildiğinde kendisini bilgisayardan kaldırabilir.

Fidye Yazılımları

Fidye yazılımı, şantaj yazılımı veya fidye virüsü: ransomware olarak adlandırılan fidye yazılımlarına verilen genel bir addır. Fidye virüsleri bulaştığı bilişim sistemleri üzerinde dosyaları erişimi engelleyerek kullanıcılardan fidye talep eden zararlı yazılımlardır.

Basit bir fidye virüsü, bilgili bir kişinin geriye çevirmesi zor olan bir şekilde sistemi kilitler ve kilidi açmak için ödeme isteyen bir mesaj gösterir. Daha da gelişmiş zararlı yazılımlar, kurbanın dosyalarını şifreler, bunları erişilemez kılar ve bunların şifresini çözmek için bir fidyenin ödenmesini talep eder. Fidye virüsü, bilgisayarın Ana Dosya Tablosu (MFT) veya tüm sabit sürücüsünü de şifreleyebilir. Şifreleme anahtarı olmadan dosyaların şifrelerinin çözülmesine karşı olduğu için, fidye virüsü bilgisayar kullanıcılarının dosyalarına erişimini engelleyen bir erişim dışı bırakma saldırısıdır. Fidye virüsü saldırıları, geçerli bir dosya olarak kendisini gizleyen bir Truva atı kullanılarak yürütülmektedir.

Kaydediciler (Keyloger)

Açıklama olarak klavye dinleme sistemi ya da klavye yakalama sistemi olarak verilebilen keyloger, temel amaç olarak klavye üzerinde basılan bir tuşu, sistemde gizli olarak var olan bir casus yazılımın dinlemesi diğer bir ifade ile o tuşun kayıt altına alınması olarak açıklanabilir. Kullanılan sisteme kötü amaçlarla bulaştırılan bu casus yazılımlar daha çok spam olarak isimlendirilen mailler, çeşitli internet sitelerinde bulunan açılır reklamlardan, internetten indirilen ve kaynağı kesin olan belli olamayan dosyalar aracılığı ile sisteme bulaşabilmektedirler.

Keyloger casus yazılımlarının temelinde amacı kötü niyetli kişilerin sistemde bulunan çeşitli ve özel dosyaların şifrelenmesi ve bu dosyalara ulaşım için para talep etmesi bulunmaktadır. Kullanılan bir sisteme keyloger bulaşmışsa eğer bu casus yazılımdan kurtulmak amacı ile güncel olarak üç farklı yol belirlenmiştir. İlk olarak Dosyaların yedeği bulunuyor ise sisteme format atmak, ikinci olarak sistem geri yükleme seçeneği kullanılabilir, son olarak çeşitli disk kurtarma programları kullanılarak dosyaların kurtarılması sağlanabilir.

Remote Acceses Trojan (RAT)

Remote Access Trojan kısa ifadesi ile RAT bir cihaz üzerinde arka planda çalışmaktadır. RAT cihazı kullanan kişisini haberi ve bilgisi olamadan çalışmaktadır ve cihazda bulunan çeşitli dosyaların ve bilgilerin üçüncü taraf kişilere ulaştırılması gibi bir amaç taşımaktadır. RAT yazılımları genel olarak küçük ve orta ölçekli yasa dışı işlemler için kullanılmaktadır. Bilgisayarda yasa dışı işlemler yapan ve bu işlere yeni başlayan kişiler tarafından tercih edilmektedir. Genel olarak bu kişiler tarafından eğitim ve eğlence amacı ile kullanılır fakat yine de yasa dışı bir işlem olmakla birlikte eğlence dışında kötü amaçlar içinde kullanılmaktadırlar.

Genel olarak RAT yazılımları crack dosyalarının içinde veya oyunlarda hile amacı ile kullanılan programlar aracılığı ile bulaşabilmektedir. RAT bulaşmış olan bir sistemde kötü amaçlı kişi veya kişiler sistemin kamerasına, ekranına, klavye ve faresine, sistemde bulunan dosyalara, mikrofona vs. sistemde olan hemen her şeye erişebilir veya bilirler.

1.6.2. Genel Kavramlar

Eğitim

Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1984, s. 12).

Öğretim

Öğrenmenin gerçekleşmesi için planlanan, kasıtlı ve sistematik eğitim olarak tanımlanabilir (Demirel, 2003).

Eğitim Teknolojisi

Eğitim teknolojisi, eğitim hakkındaki teorik bilgilerin pratik hale dönüştürülmesi olarak ifade edilmektedir (Alkan, 2011).

Öğretim Teknolojisi

Çeşitli şekillerde tanımı yapılmakta olan öğretim teknolojileri, eğitim teknolojileri ile karıştırılmaktadır. Genel anlamda öğretimin eğitimin içerisinde olduğu düşünüldüğünde, öğretim teknolojileri; öğrenmede kullanılan nesneleri yani, öğrenme ve öğretme sürecinde yer alması düşünülen her çeşit materyal ve araç-gereçleri tanımlamaktadır (Demirel & Altun, 2009, s. 1-127).

Bibliyografya

Bir disiplin olarak bibliyografya, geleneksel olarak kitapların fiziksel, kültürel nesneler olarak akademik çalışmasıdır; bu anlamda bibliyoloji olarak da bilinir. Bibliyografyaların nicel çalışması bibliyometri olarak bilinmektedir (Wikipedia, Bibliography).

Bibliyometri; makale, kitap ve diğer yayınları analiz etmek üzere istatistiksel yöntemlerin kullanılmasına verilen addır. Bilimsel yayınların analizi ile ilgilenen bibliyometri alt alanına bilimetri adı verilmiştir (Wikipedia, Bibliometrics).

Atıf analizi, belgeler arasında atıfların bir ağ veya grafik ile temsil edilmesini, atıf grafiği oluşturulmasına dayanan bibliyometrik bir yöntemdir. Bibliyometrik yöntemler çeşitli araştırma alanlarında söz konusu araştırma alanına araştırmacının etkisini, belirli bir makalenin etkisinin

belirlenmesi veya belirli bir araştırma alanında özellikle etkili olmuş makalelerin tespiti için kullanılan bir yöntemdir (Wikipedia, Bibliometrics).

1.7. İlgili Araştırmalar

Eğitimde önemli bir yeri olan tezler, bilgi ve bilim üretimi konusunda araştırma ve etkinliklere katkı sağlar niteliktedir. Tez çalışmaları aynı zamanda çalışmayı yapan bireye alanı hakkındaki güncel durumları takip etme fırsatı da sunmaktadır.

Eğitim sürecinde hazırlanan tezler, ele alındıkları konular bakımından bir yandan yazara gelecekte akademik çalışma alanı sunarken bir yandan da literatüre katkıda bulunmaktadır. Bu noktada hazırlanan tezlerin sayısı ve ele alınan konulardaki çeşitlilik de bilginin miktarı ve kapsamına dair durum tespitlerinde önem taşımakta olup öğrencilerine ve tez danışmanlarına tez konusunu belirleme sürecinde yardımcı olmaktadır. Yine aynı şekilde kullanılan araştırma yöntemleri ve veri toplama teknikleri de bilgiye ve sonuca ulaşım noktasında öngörü oluşturmaktadır.

Çalışmalarda konu seçimlerinde dikkat edilmesi gereken en önemli husus kapsamlı bir literatür taramasıdır. Konu seçiminin ardından ise konu uygunluğuna göre yöntem seçimi yapılacak olan çalışmanın özgünlüğü açısından önem taşımaktadır.

Birçok disiplin belirli bir olgunluk seviyesine ulaştığından ötürü gelişmiş bilgisayar programlarıyla disiplinlerin gelişimini betimlemeye ve değerlendirmeye yönelik çalışmalara olan ilgi artmıştır (Zupic & Cater, 2015, s. 430). Bir araştırma alanının gelişimi için yapılması gereken en önemli çalışmalardan birisi de o alanda daha önce yürütülmüş araştırma bulgularının sentezlenmesidir (Zupic & Cater, 2015, s. 429). Bununla ilgili olarak bibliyografik araştırmalara yönelim zamanla artış göstermektedir. Bibliyografik araştırmalarda çözümlemeyle bulgular elde edilmektedir.

BÖLÜM 2

2. VERİ SETİ VE YÖNTEM

Nitel özellik taşıyan bu araştırmada kaynak taraması yapılacak olup veriler doküman analizi yöntemiyle toplanacaktır. Tezler, sayısal olarak elektronik ortama aktarılmak suretiyle, YÖK Ulusal Tez Merkezinden elde edilmiştir. Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama aşamaları, toplanan verilerin analizi yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Model denildiğinde akla ilk gelen şey araştırılan konunun tasarlanması, planlanması yani dizayn edilmesidir. Bu çalışma tarama modeli ile yürütülecektir. Yıldırım'a göre, "tarama modelinde bilimin gözleme kaydetme, olaylar arasındaki ilişkileri tespit etme, kontrol edilen değişmez ilişkiler üzerinde genellemelere varma vardır. Yani bilimin tasvir fonksiyonu ön plandadır." (Yıldırım C., 1966, s. 67)

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Nitel araştırma, Yıldırım ve Şimşek (2011, s. 39)'e göre gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel çalışma yöntemi kullanılacaktır. Betimsel çalışmalar ilişkiyi ya da farkı göz etmeksizin neyin ne olduğunu belirlemeye yönelik çalışmalardır. Dolayısıyla betimsel çalışmalar, bilimin betimleme amacına hizmet etmektedirler. Ancak bunun yanı sıra aynı zamanda sonraki çalışmalar için de fikir üretmeye yönelik fikir sahibi olunmasına imkân sağlamaktadırlar. Akademik yayınların istatistiksel ve metodoloji bakımından ele alınmalarına yine betimsel çalışma adı verilmektedir (Erkuş, 2009).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanlarında yapılan ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde yer alan tezleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise, amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanlarında yapılan ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde erişimi açık olan tezleridir.

Literatür taraması Aralık 2021'de gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılmış olan 234 adet tez bulunmuştur. Erişim izni olmayan ya da tamamlanmadığı düşünülen tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Çalışma kapsamında 225 adet tez üzerinden analiz yapılacaktır.

2.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Araştırmada veri toplama aracı olarak nitel araştırmalarda sıkça kullanılan doküman analizinden yararlanılacaktır. Tezlerin yer aldığı YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yapılan tarama sonucunda erişilen ilgili tez çalışmaları, öncelikle konu ve yöntem olarak; sonrasında yıllara, üniversitelere, üniversitelerin bulunduğu illere, tez sayılarının hazırlandığı üniversitelerin bulunduğu illere, üniversite türlerine, enstitülere, anabilim dallarına, bilim dallarına, tez yazarlarına ve danışmanlarına, tez sayfa sayılarına, tez erişim durumlarına, veri toplama tekniklerine göre incelenerek, mevcut durum ortaya konulacaktır.

2.4. Verilerin Toplanması

Türkiye'de siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılmış olan tezlerinin yer aldığı bu çalışmada, veriler YÖK Ulusal Tez Merkezinden (https://tez.yok.gov.tr) elde edilmiştir. Toplamda 234 tezinden erişimi sağlanan 225 adet tezi değerlendirilmek üzere ele alınacaktır.

2.5. Veri analizi

Bu bölümde Türkiye'de siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılan tezlerinin dağılımları verilecektir. Yapılacak dağılımda tez çalışmaları YÖK Tez Merkezi'nden pdf formatında indirilerek tam metinlere erişim sağlanmış olup; yıllara, üniversitelere, üniversitelerin bulunduğu illere, tez sayılarının hazırlandığı üniversitelerin bulunduğu illere, üniversite türlerine, enstitülere, anabilim dallarına, bilim dallarına, tez yazarlarına ve danışman unvanlarına, tez sayfa sayısı aralıklarına, tez konularına, araştırma yöntemlerine ve veri toplama tekniklerine göre incelenerek Microsoft Excel programında tablo olarak kodlanacak ve çözümlemelerde bulunulacaktır. Çözümleme sonucu elde edilen veriler, SPSS programına aktarılarak verilerin frekans dağılımları yapılacak, sonuçlar sayı (N) ve yüzde (%) ile belirlenecektir. Gruplandırılan bilgilerin dağılımları, tablolar ve grafikler hâlinde sunulacak ve yorumlanacaktır. Veri setinde yer alan değişkenlerin frekans dağılım tablolarının hazırlanması, verilerin özetlenmesi bakımından önem taşımaktadır. Frekans tablosu; veri setinde yer alan bir

değişkenin kolay bilgi edinilebilir biçimde küçükten büyüğe doğru dizilerek tekrarlı ölçümlerin bir araya getirilmesi ve bu değerlere sahip birim sayılarının belirli bir düzende gösterilmesidir. Bu işleme frekans serisi adı da verilmektedir. Tablolaştırmada esas amaç n>30 biriminden oluşan veri setini özetlemek ve kolay bilgi elde edilir biçimde düzenlemektir. Grupları sıralı biçimde dizmek ve verilerin genel dağılım ve yayılım eğilimini tablodan sezmek amaçlanır (Şenol, 2008, s. 52-53).

BÖLÜM 3

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Siber güvenlik alanındaki tezler yıllar bazında analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 3.1'de yer almaktadır. Şekil 3.1'de ise tezlerin yıllara göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	N	% (Yüzde)
2003	1	0,4
2004	2	0,9
2006	3	1,3
2007	4	1,8
2008	1	0,4
2009	7	3,1
2010	10	4,4
2011	3	1,3
2012	9	4,0
2013	11	4,9
2014	10	4,4
2015	14	6,2
2016	16	7,1
2017	16	7,1
2018	24	10,7
2019	43	19,1
2020	28	12,4
2021	23	10,2
Toplam	**225**	**100**

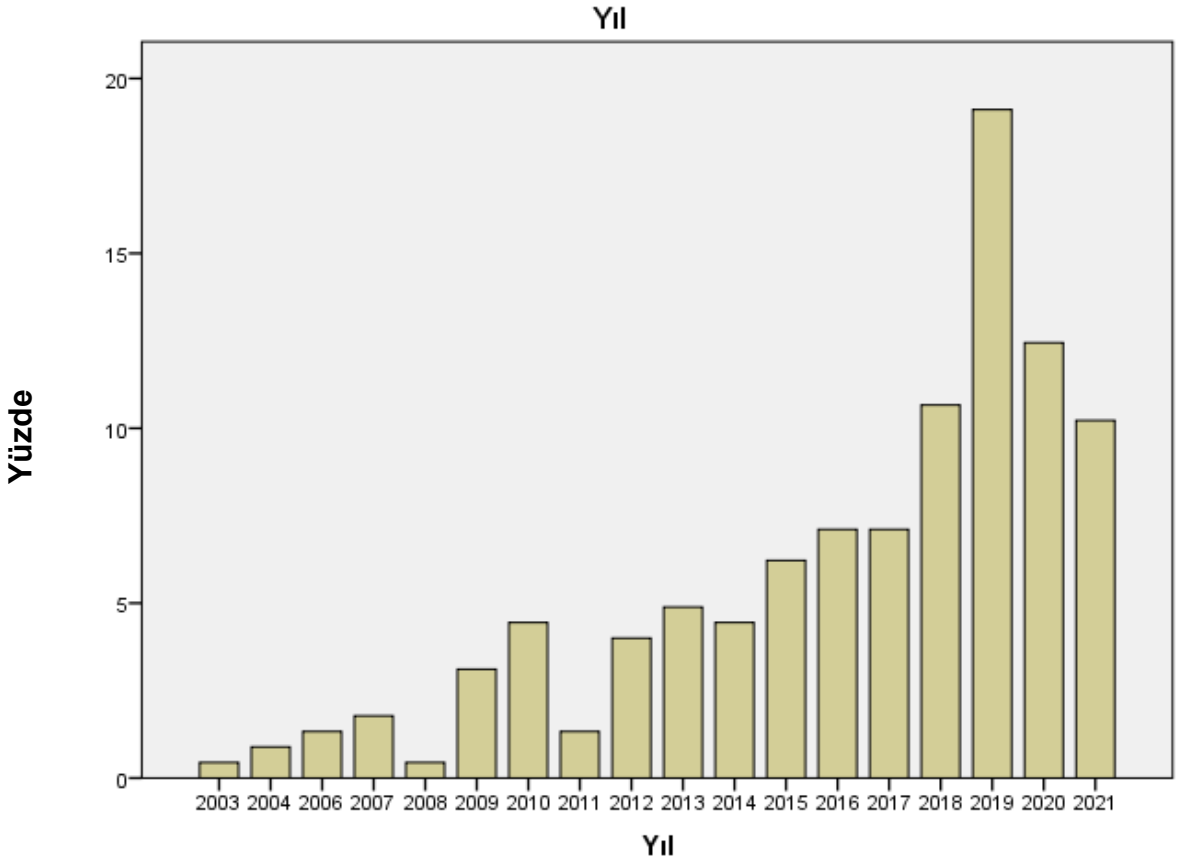

Şekil 3.1. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Yayımlanan tezlerin sayılarına bakıldığında dalgalanmalar görülmektedir. En yüksek sayıda tez yayımlanan yıl 2019'dur. Tezlerin %19,1'i 2019 yılında yayımlanmıştır. En düşük sayıda tez yayımlanan yıllar 2003 ve 2008'dir. Tezlerin %0,4'ü bu yıllarda yayımlanmıştır. Yayımlanan toplam tez sayısı 225'dir.

3.2. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Siber güvenlik alanında yayımlanmış olunan toplam 225 tez 60 üniversite bünyesinde yazılmıştır. Siber güvenlik alanındaki tezler üniversiteler bazında analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 3.2'de yer almaktadır. Şekil 3.2'de ise tezlerin yıllara göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversiteler	**N**	**% (Yüzde)**
Afyon Kocatepe	4	1,8
Ahi Evran	1	0,4

Altınbaş	1	0,4
Anadolu	2	0,9
Ankara	7	3,1
Ankara Sosyal Bilimler	1	7,1
Atılım	2	0,9
Bahçeşehir	6	2,7
Bandırma 17 Eylül	1	0,4
Başkent	1	0,4
Batman	1	0,4
Beykent	3	1,3
Bilecik Şeyh Edebali	1	0,4
Bilgi	1	0,4
Bilkent	1	0,4
Boğaziçi	3	1,3
Bursa Uludağ	1	0,4
Çankaya	6	2,7
Çukurova	2	0,9
Dicle	2	0,9
Doğuş	1	0,4
Dokuz Eylül	4	1,8
Dumlupınar	1	0,4
Düzce	1	0,4
Ege	3	1,3
Fırat	9	4,0
Gazi	25	11,1
Gaziosmanpaşa	1	0,4
Gebze Teknik	1	0,4
Gebze YTE	6	2,7

Gedik	1	0,4
Giresun	1	0,4
Hacettepe	5	2,2
Hacı Bayram Veli	1	0,4
Haliç	1	0,4
Harp Akademileri	2	0,9
Hasan Kalyoncu	2	0,9
İnönü	1	0,4
İstanbul	6	2,7
İstanbul Bilgi	6	2,7
İstanbul Kültür	1	0,4
İstanbul Okan	1	0,4
İstanbul Şehir	1	0,4
İstanbul Ticaret	2	0,9
İstinye	1	0,4
İTÜ	7	3,1
Kadir Has	1	0,4
Kara Harp Okulu	2	0,9
Karabük	2	0,9
Kayseri	2	0,9
Kırıkkale	1	0,4
Kocaeli	1	0,4
KTO Karatay	4	1,8
KTÜ	3	1,3
Kültür	1	0,4
Marmara	15	6,7
Melikşah	1	0,4
Mersin	3	1,3

Necmettin Erbakan	2	0,9
ODTÜ	8	3,6
Okan	2	0,9
Ondokuz Mayıs	2	0,9
Piri reis	1	0,4
Polis Akademisi	1	0,4
Sabancı	1	0,4
Sakarya	5	2,2
Selçuk	5	2,2
Sıtkı Koçman	1	0,4
Süleyman Demirel	3	1,3
Sütçü İmam	1	0,4
Trakya	5	2,2
Ufuk	1	0,4
Uludağ	1	0,4
Université Paris Dauphine	1	0,4
Yalova	1	0,4
Yaşar	1	0,4
Yeditepe	2	0,9
Yıldırım Bayezıt	4	1,8
YTÜ	3	1,3
Toplam	**225**	**100,0**

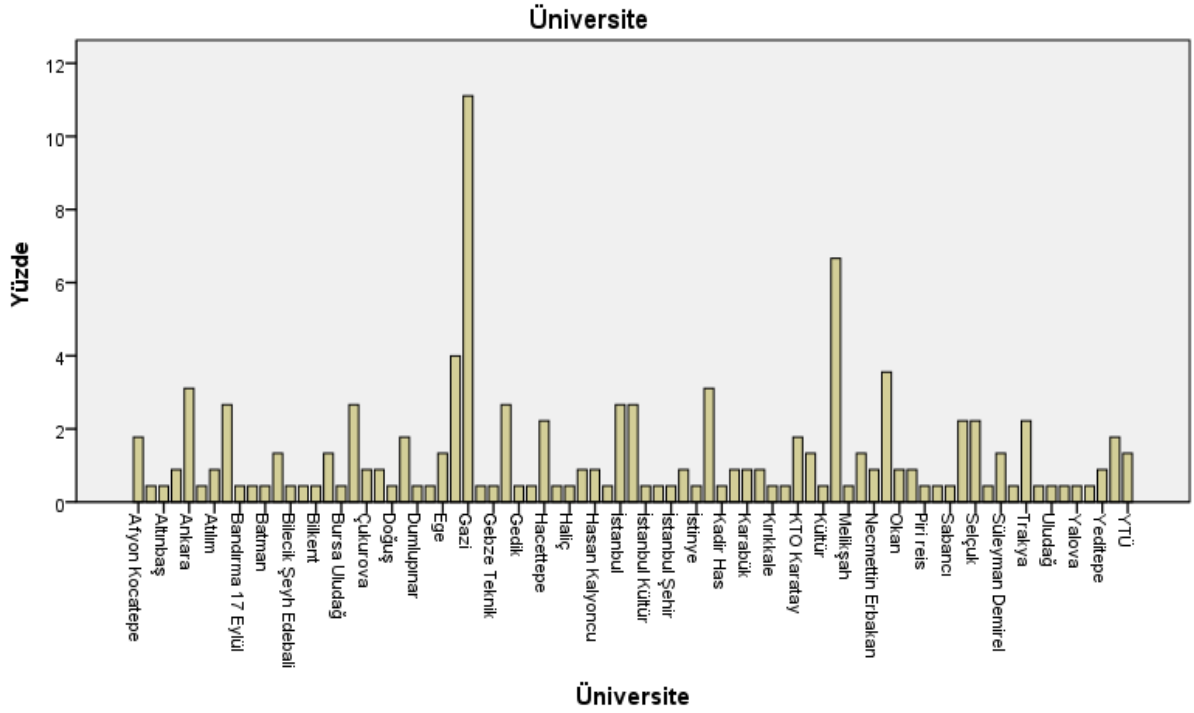

Şekil 3.2. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Elde edilen sonuçlara göre en yüksek sayıda tez Gazi Üniversitesi bünyesinde yayımlanmıştır. 25 tez yayımlanmıştır ve tüm tezlerin yüzde 11,1'ini oluşturmaktadır. Tablo 3.3'de tezlerin ilk 3 üniversiteye göre dağılımı bulunmaktadır.

Tablo 3.3. Tezlerin ilk 3 üniversiteye göre dağılımı

Üniversiteler	**N**	**% (Yüzde)**
Gazi	25	11,1
Marmara	15	6,7
Fırat	8	4,0
Toplam	**48**	**21,8**

3.3. Tezlerin İllere Göre Dağılımı

Tezlerin illere göre dağılımı Tablo 3.4'de yer almaktadır. Tezlerin illere göre dağılımının çubuk grafikle gösterimi ise Şekil 3.3'de yer almaktadır. Tezlerin illere göre dağılımında ilk 3 üniversite ise tablo 3.5'de gösterilmiştir.

Tablo 3.4. Tezlerin illere göre dağılımı

İl	N	% (Yüzde)
Adana	2	0,9
Afyon	4	1,8
Ankara	68	30,2
Balıkesir	1	0,4
Batman	1	0,4
Bilecik	1	0,4
Bursa	2	0,9
Diyarbakır	2	0,9
Edirne	5	2,2
Elâzığ	9	4,0
Eskişehir	2	0,9
Gaziantep	2	0,9
Giresun	1	0,4
Isparta	3	1,3
İstanbul	69	30,7
İzmir	7	3,1
İzmit	7	3,1
Kahramanmaraş	1	0,4
Karabük	2	0,9
Kayseri	3	1,3
Kırıkkale	1	0,4
Kırşehir	1	0,4
Kocaeli	2	0,9
Konya	11	4,9
Kütahya	1	0,4
Malatya	1	0,4

Mersin	3	1,3
Paris	1	0,4
Sakarya	5	2,2
Samsun	2	0,9
Tokat	1	0,4
Trabzon	3	1,3
Yalova	1	0,4
Toplam	**225**	**100**

Tablo 3.5. Tezlerin ilk 3 ile göre dağılımı

İller	**N**	**% (Yüzde)**
İstanbul	69	30,7
Ankara	68	30,2
Konya	11	4,9
Toplam	**148**	**65,8**

Elde edilen bulgulara göre ilk sırada İstanbul yer almaktadır. İkinci sırada Ankara yer almaktadır ve sadece 1 tez farkla ikinci sırayı almıştır. Üçüncü sırada ise Konya yer almaktadır. Söz konusu 3 ilden çalışmaların toplamda %65,8'i yayımlanmıştır.

Genellikle tez çalışmalarında en fazla yayımlanan tez İstanbul'dan olmaktadır ve İstanbul tez sayısı açısından ilk sıradadır. Ankara'nın sadece 1 tez farkla ikinci sırada olması savunma sanayinin ağırlıklı olarak Ankara'da olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Dolayısıyla savunma sanayinin etkisi olarak yorumlanabilir.

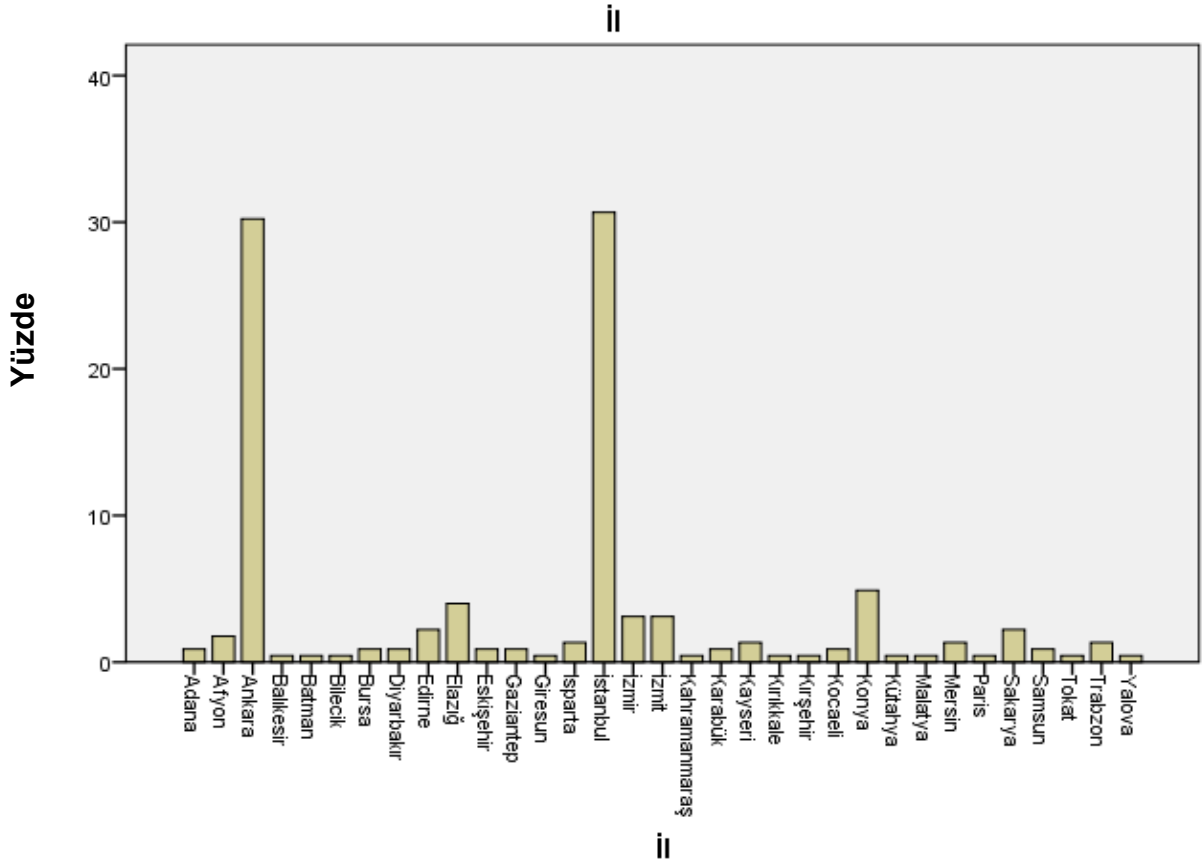

Şekil 3.3. Tezlerin illere göre dağılımı

3.4. Tezlerin Üniversite Türlerine Göre Dağılımı

Tezlerin üniversite türleri devlet ve vakıf olmak üzere 3 kategoride toplanmıştır. Yurtdışı olarak belirtilen tez çalışması YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer almaktadır ve çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

Tablo 3.6. Tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı

Üniversite Türü	**N**	**% (Yüzde)**
Devlet	176	78,2
Vakıf	48	21,3
Yurtdışı	1	0,4
Toplam	**225**	**100**

Tablo 3.6'da tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı yer almaktadır. Şekil 3.4'de ise Tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

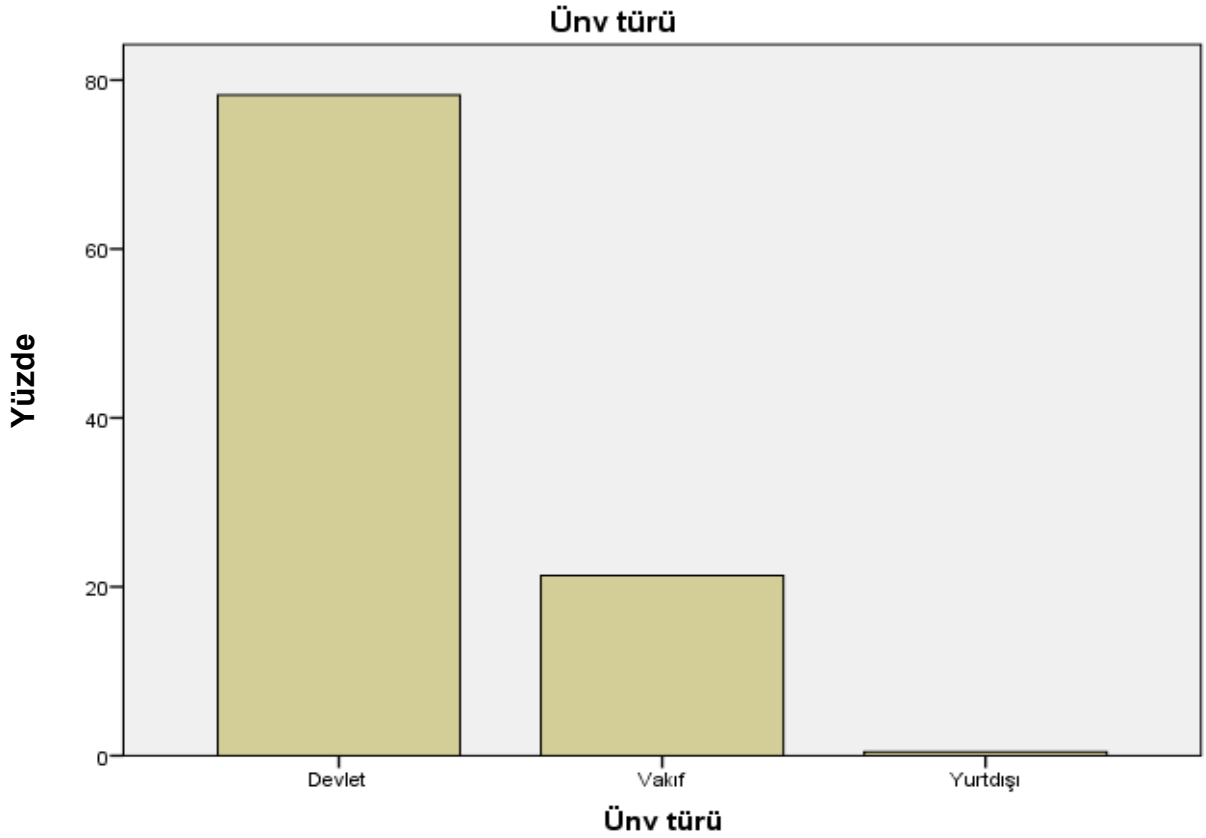

Şekil 3.4. Tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı

Buna göre tezlerin %78,2'si devlet üniversiteleri bünyesinde yayımlanmıştır. Dolayısıyla siber güvenlik alanında devlet üniversitelerine kayıtlı öğrenciler tarafından daha fazla tez yazılmıştır.

3.5. Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Tezlerin enstitülere göre dağılımı tablo 3.7'de yer almaktadır. Tablo 3.8'de ise tezlerin ilk 3 enstitüye göre dağılımı gösterilmiştir. Şekil 3.5'de ise tezlerin enstitülere göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.7. Tezlerin enstitülere göre dağılımı

Enstitü	N	% (Yüzde)
Adli tıp ve bilimler	1	0,4
Avrupa Birliği	2	0,9
Bankacılık ve Sigortacılık	1	0,4
Bilişim	17	7,5

Eğitim Bilimleri	16	6,7
Ekonomi ve sosyal bilimler	1	0,4
Enformatik	3	1,3
Fen Bilimleri	86	38,2
Güvenlik Bilimleri	1	0,4
Kazaların çevresel ve teknik araştırması	1	0,4
Lisansüstü eğitim	13	5,8
Mühendislik ve Fen Bilimleri	1	0,4
Sağlık Bilimleri	8	3,6
Savunma Bilimleri	2	0,9
Sosyal Bilimler	69	30,7
Stratejik Araştırmalar	2	0,9
Uygulamalı matematik	1	0,4
Yurtdışı	1	0,4
Toplam	**225**	**100**

Tablo 3.8. Tezlerin ilk 3 enstitüye göre dağılımı

Enstitü	**N**	**% (Yüzde)**
Fen Bilimleri	86	38,2
Sosyal Bilimler	69	30,7
Bilişim	17	7,5
Toplam	**172**	**76,4**

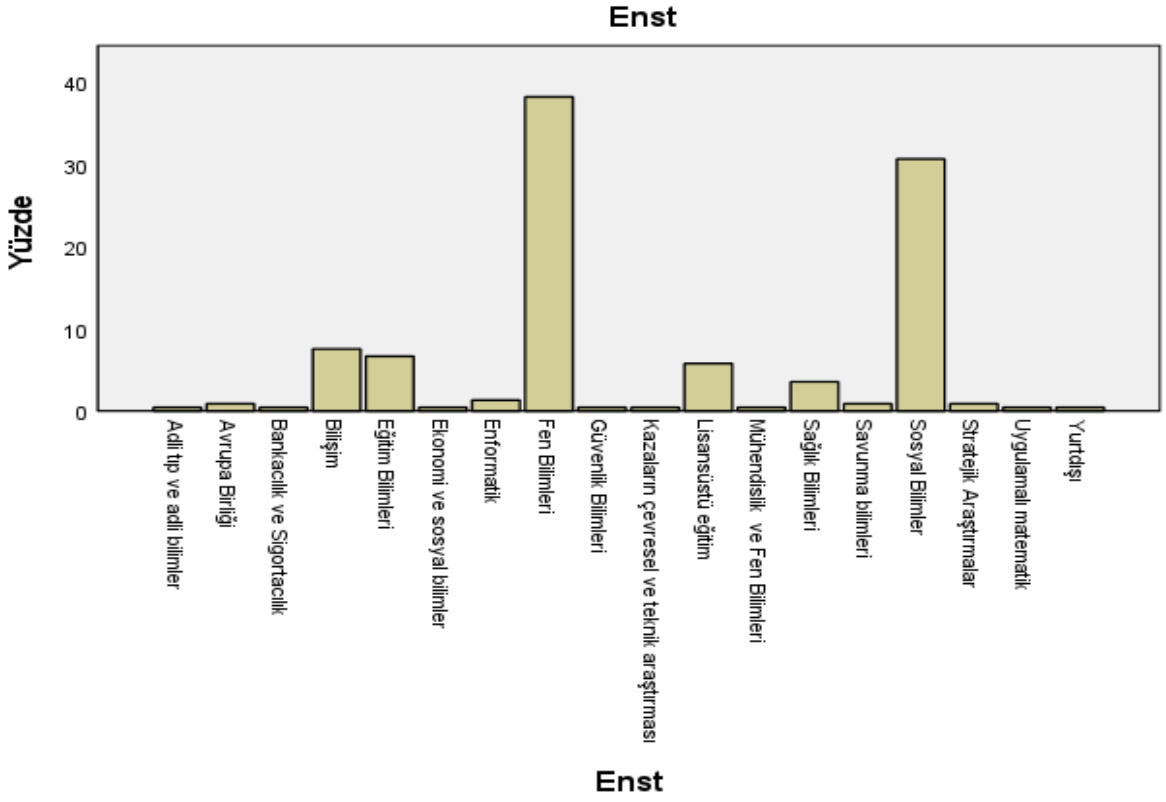

Şekil 3.5. Tezlerin enstitülere göre dağılımı

3.6. Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı tablo 3.9'da gösterilmiştir. Tezlerin ilk 3 anabilim dalına göre dağılımı tablo 3.10'da yer almaktadır. Şekil 3.6'da tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.9. Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı

Anabilim Dalları	**N**	**% (Yüzde)**
Adli Bilişim	5	2,2
Adli tıp	1	0,4
Akıllı sistemler	1	0,4
Amme idaresi	1	0,4
Avrupa Birliği Hukuku	1	0,4
Avrupa Çalışmaları	1	0,4
Bilgi Güvenliği	6	2,7

Bilgi Teknolojileri	2	0,9
Bilgi ve Belge Yönetimi	2	0,9
Bilgisayar Bilimleri	4	1,7
Bilgisayar Mühendisliği	41	18,2
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri	15	6,7
Bilim ve teknoloji politikası çalışmaları	1	0,4
Bilişim	3	1,3
Bilişim Sistemleri	10	4,4
Bilişim Uygulamaları	2	0,9
Bilişim ve Teknoloji Hukuku	4	1,7
ÇEKO	2	0,9
Denetim ve Risk Yönetimi	1	0,4
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	4	1,8
Eğitim Bilimleri	1	0,4
Eğitim Teknolojisi	1	0,4
Elektrik Mühendisliği	1	0,4
Elektrik ve Bilgisayar	1	0,4
Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği	1	0,4
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	1	0,4
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	3	1,3
Elektronik-Bilgisayar Eğitimi	3	1,3
Endüstri Mühendisliği	2	0,9
Enerji ekonomisi, politikası ve güvenliği	1	0,4
Enformatik	2	0,9
Fizik	1	0,4
Gazetecilik	4	1,8
Güvenlik Bilimleri	2	0,9

Güvenlik stratejileri ve yönetimi	1	0,4
Harp Hukuku	1	0,4
Hastane İşletmeciliği	1	0,4
Hemşirelik Öğretimi	1	0,4
Hukuk	2	0,9
İletişim Bilimleri	1	0,4
İlköğretim Eğitimi	1	0,4
İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi	3	1,3
İstatistik	2	0,9
İşletme	20	8,9
İşletme Bilgi Yönetimi	1	0,4
Kamu Yönetimi	1	0,4
Kazaların çevresel ve teknik araştırması	2	0,9
Kriptografi	1	0,4
Maliye ve Ekonomi	1	0,4
Matematik Mühendisliği	1	0,4
Matematik ve Bilgisayar	2	0,9
Mühendislik Yönetimi	1	0,4
Sağlık Yönetimi	6	2,7
Sağlıkta kalite geliştirme ve akreditasyon	1	0,4
Sağlıkta kalite yönetimi	1	0,4
Savunma kaynakları	1	0,4
Savunma teknolojileri	1	0,4
Siber güvenlik	2	0,9
Sigortacılık	1	0,4
Sistem Mühendisliği	1	0,4
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	1	0,4
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	5	2,2

Siyaset ve Sosyal Bilimler	1	0,4
Sosyoloji	1	0,4
Strateji Bilimi	4	1,8
Teknoloji ve Bilgi Yönetimi	2	0,9
Toplam Kalite Yönetimi	1	0,4
Uluslararası İlişkiler	13	5,7
Uluslararası Ticaret	2	0,9
Yazılım Mühendisliği	2	0,9
Yönetim Bilişim Sistemleri	5	2,2
Toplam	**225**	**100**

Tablo 3.10. Tezlerin ilk 3 anabilim dalına göre dağılımı

Anabilim Dalı	**N**	**%(Yüzde)**
Bilgisayar Mühendisliği	41	18,2
İşletme	20	8,9
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	15	6,7
Toplam	**76**	**33,8**

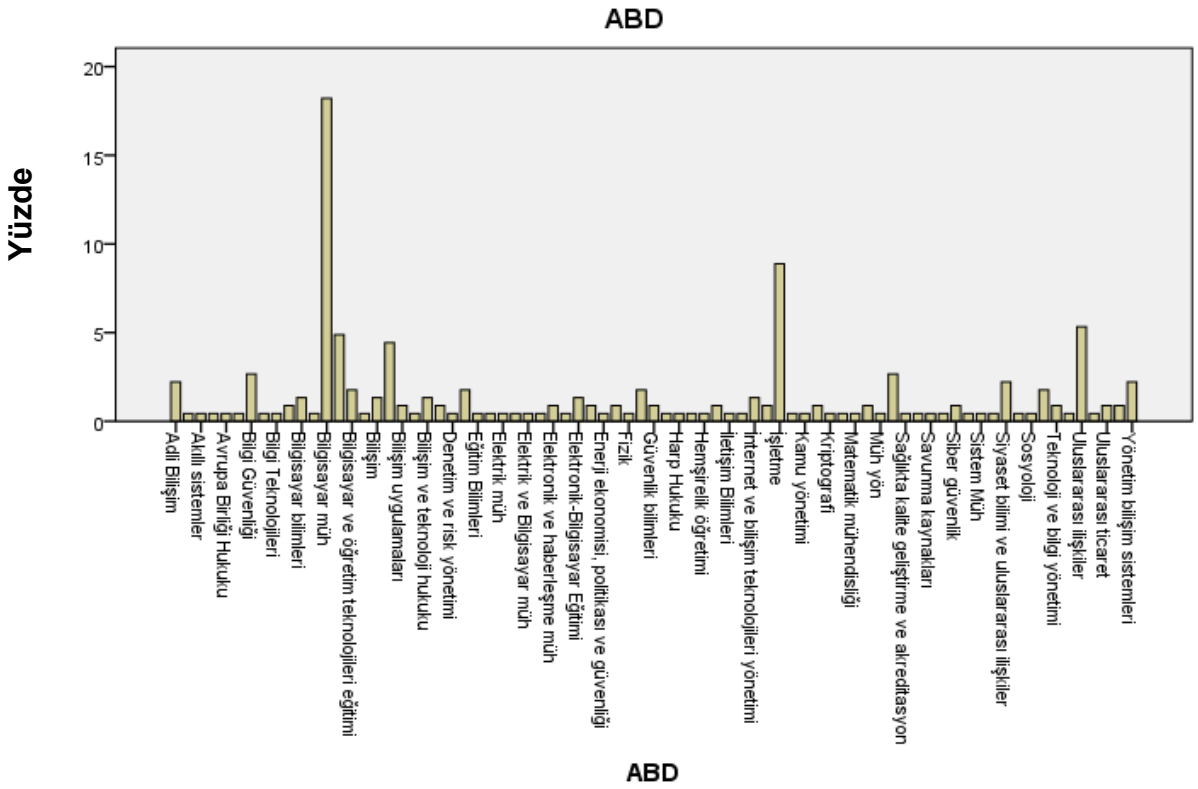

Şekil 3.6. Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı

3.7. Tezlerin Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Tezlerin bilim dallarına göre dağılımı tablo 3.11'de gösterilmiştir. Tezlerin ilk 3 bilim dalına göre dağılımı tablo 3.12'de yer almaktadır. Şekil 3.7'de tezlerin bilim dallarına göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.11. Tezlerin bilim dallarına göre dağılımı

Anabilim Dalları	N	% (Yüzde)
Adli Bilişim	5	2,2
Adli tıp	1	0,4
Avrupa Birliği Hukuku	1	0,4
Avrupa Çalışmaları	1	0,4
Bilgi Güvenliği	7	3,1
Bilgi ve Belge Yönetimi	7	3,1
Bilgi ve haberleşme	1	0,4
Bilgisayar Bilimleri	2	0,9

Bilgisayar Mühendisliği	52	23,1
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri	7	3,1
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi	4	1,8
Bilim ve teknoloji politikası çalışmaları	1	0,4
Bilişim	5	2,2
Bilişim Sistemleri	8	3,6
Bilişim Teknolojileri	1	0,4
Bilişim Uygulamaları	1	0,4
Bilişim ve Teknoloji Hukuku	2	0,9
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	3	1,3
Eğitim Bilimleri	1	0,4
Eğitim Teknolojisi	4	1,8
Eğitim ve öğretim	1	0,4
Elektrik Mühendisliği	1	0,4
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	2	0,9
Elektronik-Bilgisayar Eğitimi	3	1,3
Endüstri Mühendisliği	2	0,9
Enformatik	1	0,4
Fen Bilgisi Eğitimi	1	0,4
Fizik	1	0,4
Gazetecilik	1	0,4
Gemi Mühendisliği	1	0,4
Güvenlik Bilimleri	2	0,9
Güvenlik stratejileri ve yönetimi	1	0,4
Güvenlik Yönetimi	1	0,4
Harp Hukuku	1	0,4
Hukuk	3	1,3
İnsan Kaynakları	2	0,9

İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi	3	1,3
İstatistik	1	0,4
İşletme	19	8,4
İşletme Bilgi Yönetimi	1	0,4
Kamu Yönetimi	2	0,9
Kazaların çevresel ve teknik araştırması	1	0,4
Maliye ve Ekonomi	1	0,4
Matematik Mühendisliği	1	0,4
Medya Ekonomisi ve İşletmeciliği	1	0,4
Mühendislik Bilimleri	2	0,9
Sağlık Yönetimi	6	2,7
Sağlıkta kalite yönetimi	1	0,4
Savunma kaynakları	1	0,4
Savunma teknolojileri	1	0,4
Siber güvenlik	2	0,9
Sigortacılık	1	0,4
Sistem Mühendisliği	1	0,4
Siyasal Bilimler	1	0,4
Siyaset Bilimi	1	0,4
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	3	1,3
Sosyoloji	1	0,4
Strateji Bilimi	4	1,8
Teknoloji ve Bilgi Yönetimi	2	0,9
Telekomünikasyon Mühendisliği	1	0,4
Toplam Kalite Yönetimi	1	0,4
Uluslararası İlişkiler	15	6,7
Uluslararası Ticaret	1	0,4
Uluslararası Ticaret ve Pazarlama	1	0,4

Uygulamalı Matematik	1	0,4
Yazılım Mühendisliği	2	0,9
Yönetim Bilişim Sistemleri	6	2,7
Yönetim ve Organizasyon	2	0,9
Toplam	**225**	**100**

Tablo 3.12. Tezlerin ilk 3 bilim dalına göre dağılımı

Bilim Dalları	**N**	**% (Yüzde)**
Bilgisayar Mühendisliği	52	23,1
İşletme	19	8,4
Uluslararası İlişkiler	15	6,7
Toplam	**86**	**38,2**

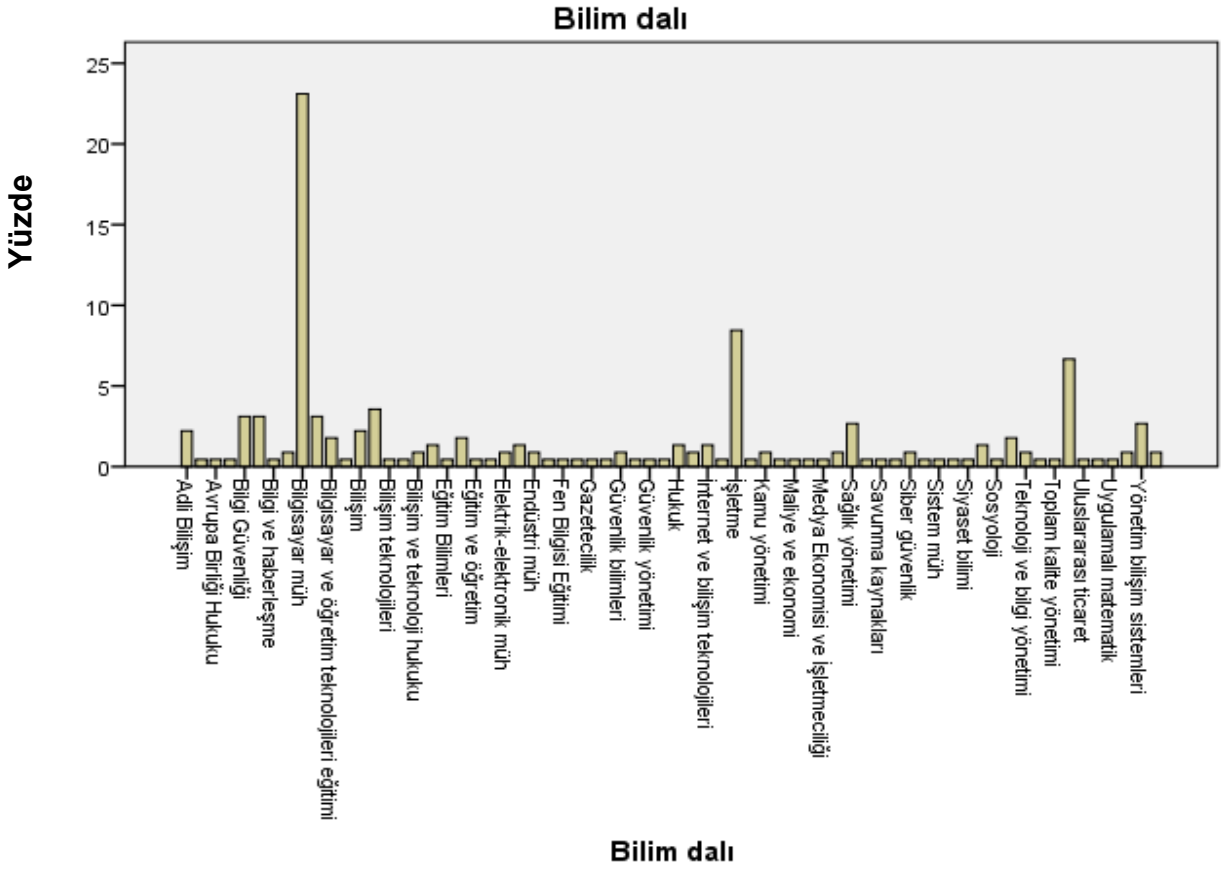

Şekil 3.7. Tezlerin bilim dallarına göre dağılımı

3.8. Tezlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Tezlerin cinsiyete göre dağılımı tablo 3.13'de gösterilmiştir. Şekil 3.8'de ise tezlerin cinsiyete göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir. Buna göre kadın öğrencilerin çalışmaları erkek öğrencilerin yarısı kadardır ve oldukça azdır.

Tablo 3.13. Tezlerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	**N**	**% (Yüzde)**
Kadın	75	33,3
Erkek	150	66,7
Toplam	**225**	**100**

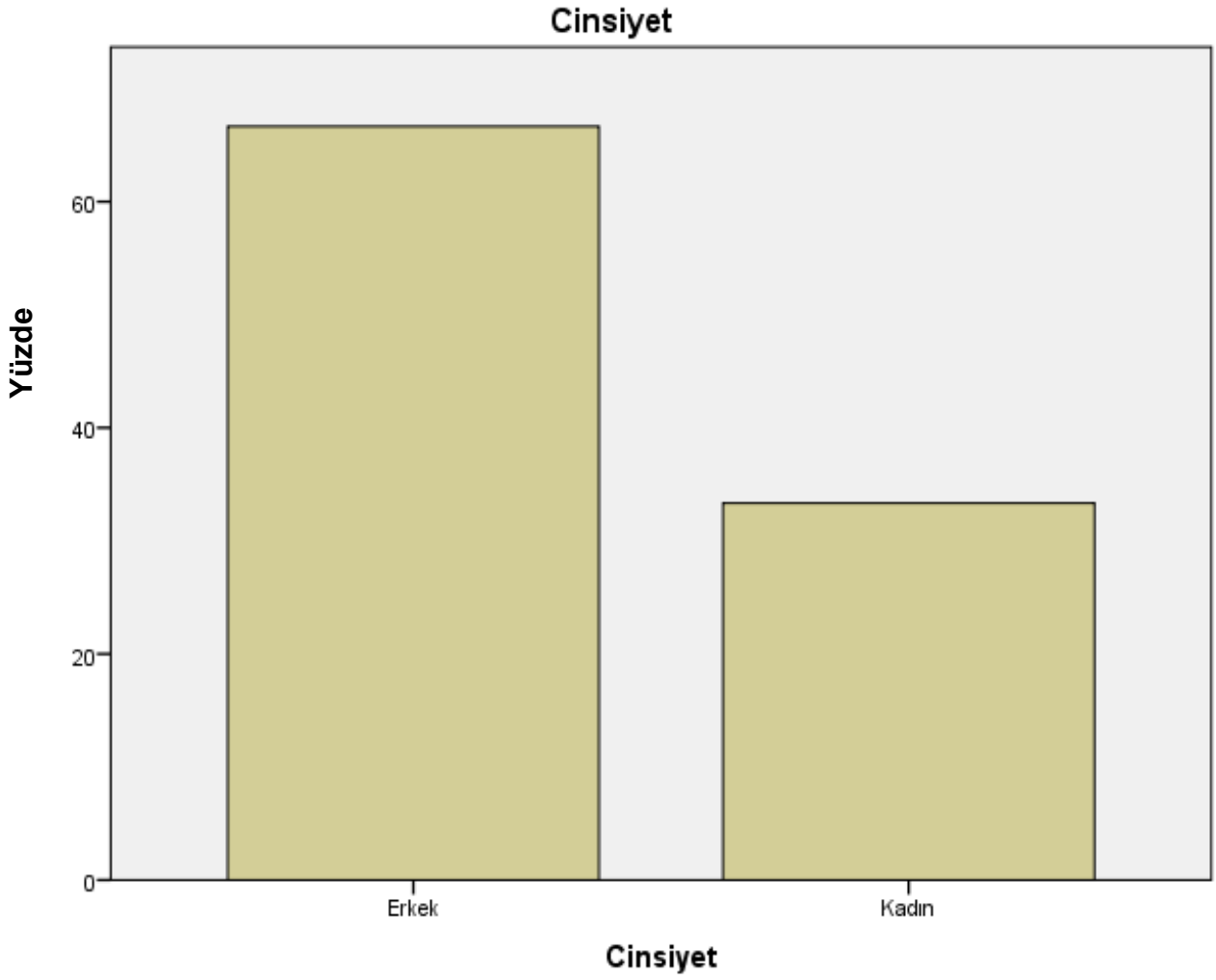

Şekil 3.8. Tezlerin cinsiyete göre dağılımı

3.9. Tezlerin Yazım Dillerine Göre Dağılımı

Tezlerin yazım dillerine göre dağılımı tablo 3.14'de gösterilmiştir. Şekil 3.9'da ise tezlerin yazım dillerine göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir. Buna göre tezlerin çoğunluğu Türkçe dilinde yazılmıştır.

Tablo 3.14. Tezlerin yazım dillerine göre dağılımı

Cinsiyet	N	% (Yüzde)
İngilizce	42	18,7
Türkçe	183	81,3
Toplam	**225**	**100**

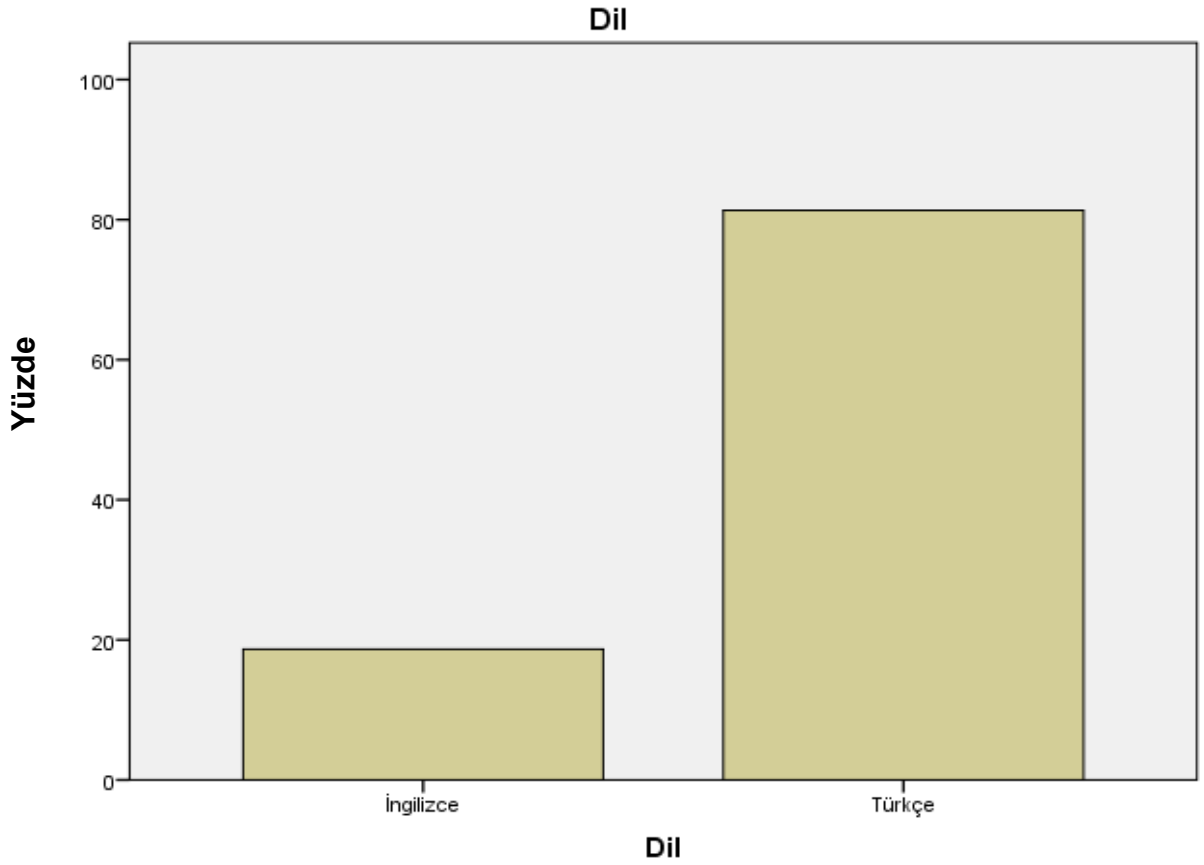

Şekil 3.9. Tezlerin yazım dillerine göre dağılımı

3.10. Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı Tablo 3.15'de gösterilmiştir. Şekil 3.10'da ise tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.15. Tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı

Danışman unvanı	N	%(Yüzde)
Doçent	60	26,7
Dr. öğretim üyesi	82	36,4
Profesör	83	36,9
Toplam	**225**	**100**

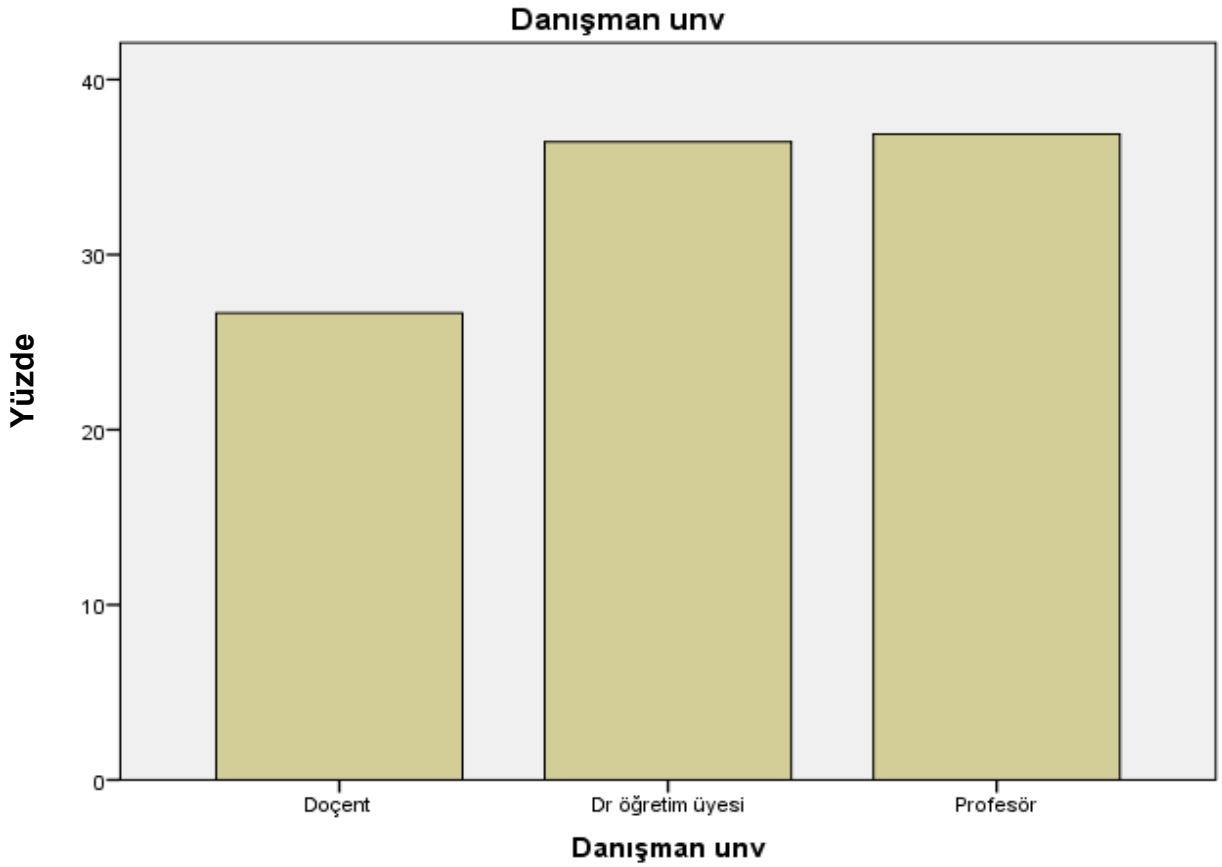

Şekil 3.10. Tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı

Elde edilen sonuçlara göre doktor öğretim üyesi ve profesör unvanlarıyla görev yapmakta olan akademisyenler bu alanda en fazla tez danışmanı olarak yer alanlar olmuştur. Doçent unvanıyla görev yapmakta olan akademisyenler ise onların gerisinde kalmışlardır.

3.11. Tezlerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

Tablo 3.16'da tezlerin sayfa sayısına göre dağılımı yer almaktadır. Şekil 3.11'de ise tezlerin sayfa sayısına göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre bu alandaki tez çalışmalarının sayfa sayısı en fazla 80 – 120 sayfa aralığındadır. Dolayısıyla çalışmaların genellikle 80-120 sayfa arasında olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 3.16. Tezlerin sayfa sayısına göre dağılımı

Sayfa sayısı	**N**	**% (Yüzde)**
48	2	0,9
52	1	0,4
56	2	0,9
57	1	0,4
59	3	1,3
60	1	0,4
62	1	0,4
64	2	0,9
65	2	0,9
67	1	0,4
68	1	0,4
69	1	0,4
70	2	0,9
71	2	0,9
73	1	0,4
75	1	0,4
76	1	0,4
77	1	0,4
78	2	0,9
79	2	0,9
80	5	2,2
82	3	1,3
84	4	1,8

85	3	1,3
86	1	0,4
87	3	1,3
88	5	2,2
89	2	0,9
90	2	0,9
91	4	1,8
92	1	0,4
93	4	1,8
94	1	0,4
95	3	1,3
96	3	1,3
97	1	0,4
98	2	0,9
99	2	0,9
100	4	1,8
101	1	0,4
102	2	0,9
103	1	0,4
104	2	0,9
105	1	0,4
106	4	1,8
107	1	0,4
108	5	2,2
109	1	0,4
110	4	1,8
111	1	0,4
112	4	1,8

113	2	0,9
115	3	1,3
117	4	1,8
118	1	0,4
119	1	0,4
121	1	0,4
122	1	0,4
123	1	0,4
124	1	0,4
125	2	0,9
126	3	1,3
128	2	0,9
129	1	0,4
130	3	1,3
131	1	0,4
132	1	0,4
133	2	0,9
134	1	0,4
136	1	0,4
137	2	0,9
139	2	0,9
142	2	0,9
143	1	0,4
144	2	0,9
145	2	0,9
146	3	1,3
148	2	0,9
152	2	0,9

154	2	0,9
155	1	0,4
156	2	0,9
157	1	0,4
158	1	0,4
159	1	0,4
160	1	0,4
161	1	0,4
162	1	0,4
163	1	0,4
164	2	0,9
165	2	0,9
166	1	0,4
168	3	1,3
169	1	0,4
171	3	1,3
172	1	0,4
173	1	0,4
174	1	0,4
176	2	0,9
177	1	0,4
178	1	0,4
179	1	0,4
180	1	0,4
181	1	0,4
191	1	0,4
192	1	0,4
200	1	0,4

202	2	0,9
205	1	0,4
214	1	0,4
218	2	0,9
228	1	0,4
240	1	0,4
241	2	0,9
246	1	0,4
247	2	0,9
248	1	0,4
251	1	0,4
265	1	0,4
268	1	0,4
269	2	0,9
271	1	0,4
276	1	0,4
290	1	0,4
297	1	0,4
340	1	0,4
345	2	0,9
355	1	0,4
356	1	0,4
Toplam	**225**	**100**

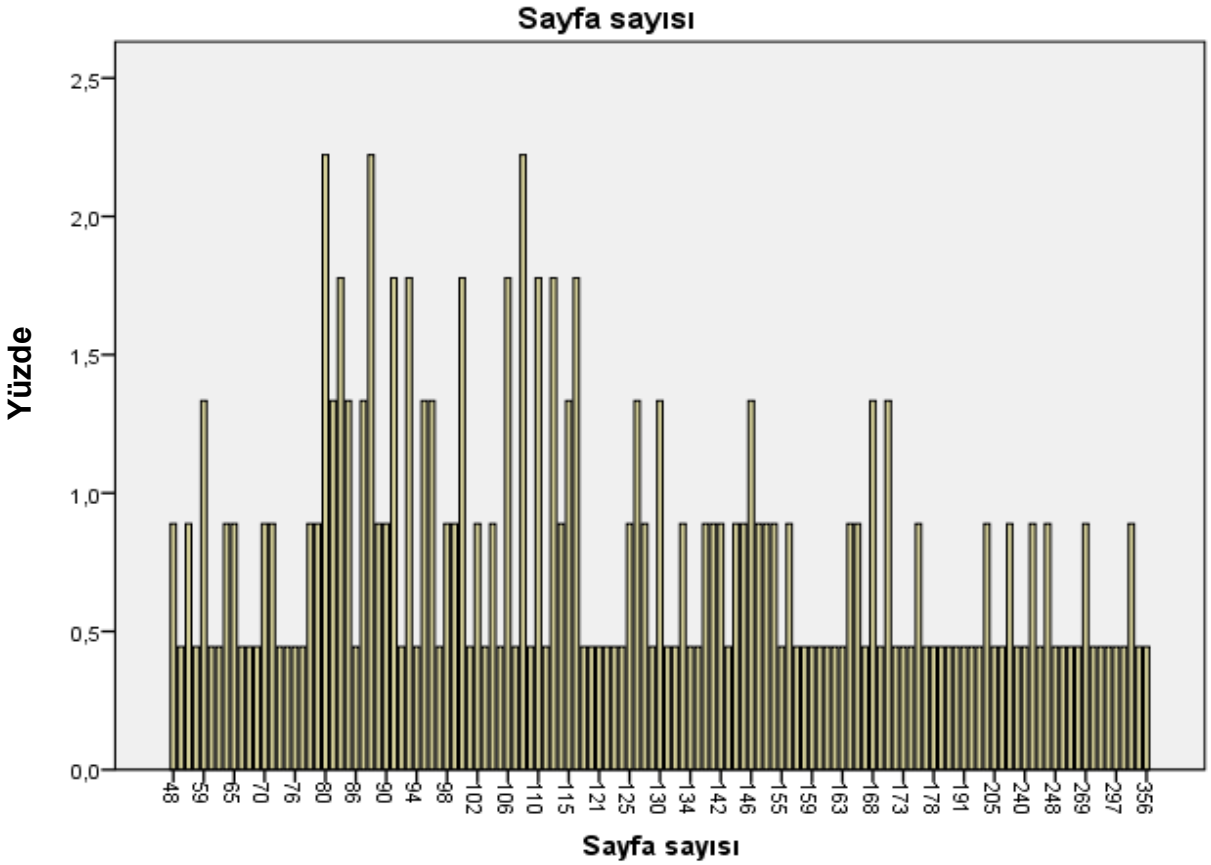

Şekil 3.11. Tezlerin sayfa sayısına göre dağılımı

3.12. Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

Tablo 3.17'de tezlerin konulara göre dağılımı yer almaktadır. Şekil 3.12'de ise tezlerin konulara göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir. Tablo 3.18'de ise tezlerin ilk 3 konuya göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre en fazla çalışma bilgisayar mühendisliği konusunda yapılmıştır, ardından işletme ve uluslararası ilişkiler gelmektedir.

Tablo 3.17. Tezlerin konulara göre dağılımı

Konular	N	% (Yüzde)
Adli Bilişim	4	1,8
Adli tıp	1	0,4
Avrupa Birliği Hukuku	1	0,4
Bilgi Güvenliği	6	2,7
Bilgi ve Belge Yönetimi	12	5,3
Bilgisayar Mühendisliği	55	24,4

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	7	3,1
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	4	1,8
Bilim ve Teknoloji	1	0,4
Bilişim	4	1,8
Bilişim Sistemleri	10	4,4
Bilişim Uygulamaları	1	0,4
Bilişim ve Teknoloji Hukuku	3	1,3
ÇEKO	2	0,9
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	2	0,9
Denizcilik	2	0,9
Eğitim Teknolojisi	4	1,8
Eğitim ve Öğretim	2	0,9
Elektrik Mühendisliği	1	0,4
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği	1	0,4
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	1	0,4
Elektronik-Bilgisayar Eğitimi	3	1,3
Endüstri Mühendisliği	2	0,9
Enerji	1	0,4
Enformatik	1	0,4
Fen Bilgisi Eğitimi	1	0,4
Fizik	1	0,4
Gazetecilik	2	0,9
Güvenlik Bilimleri	2	0,9
Güvenlik Politikaları	1	0,4
Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi	1	0,4
Güvenlik Yönetimi	1	0,4
Hemşirelik Öğretimi	1	0,4
Hukuk	3	1,3

İletişim Bilimleri	1	0,4
İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi	3	1,3
İstatistik	1	0,4
İşletme	19	8,4
İşletme Bilgi Yönetimi	1	0,4
Kamu Yönetimi	3	1,3
Kazaların Çevresel ve Teknik Araştırması	1	0,4
Maliye ve Ekonomi	1	0,4
Matematik	1	0,4
Matematik Mühendisliği	1	0,4
Mühendislik Bilimleri	3	1,3
Sağlık Yönetimi	6	2,7
Sağlıkta Kalite Yönetimi	1	0,4
Savunma Kaynakları	1	0,4
Savunma Teknolojileri	1	0,4
Sigortacılık	1	0,4
Sistem Mühendisliği	1	0,4
Siyasal Bilimler	1	0,4
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	3	1,3
Siyaset ve Sosyal Bilimler	1	0,4
Sosyoloji	1	0,4
Strateji Bilimi	2	0,9
Stratejik Araştırmalar	1	0,4
Teknoloji ve Bilgi Yönetimi	2	0,9
Telekomünikasyon Mühendisliği	1	0,4
Uluslararası İlişkiler	15	6,7
Uluslararası Ticaret	1	0,4
Yazılım Mühendisliği	2	0,9

Yönetim Bilişim Sistemleri	2	0,9
Yönetim ve Bilişim Sistemleri	1	0,4
Yönetim ve Organizasyon	2	0,9
Toplam	**225**	**100**

Tablo 3.18. Tezlerin ilk 3 konuya göre dağılımı

Konular	**N**	**% (Yüzde)**
Bilgisayar Mühendisliği	55	24,4
İşletme	19	8,4
Uluslararası İlişkiler	15	6,7
Toplam	**89**	**39,5**

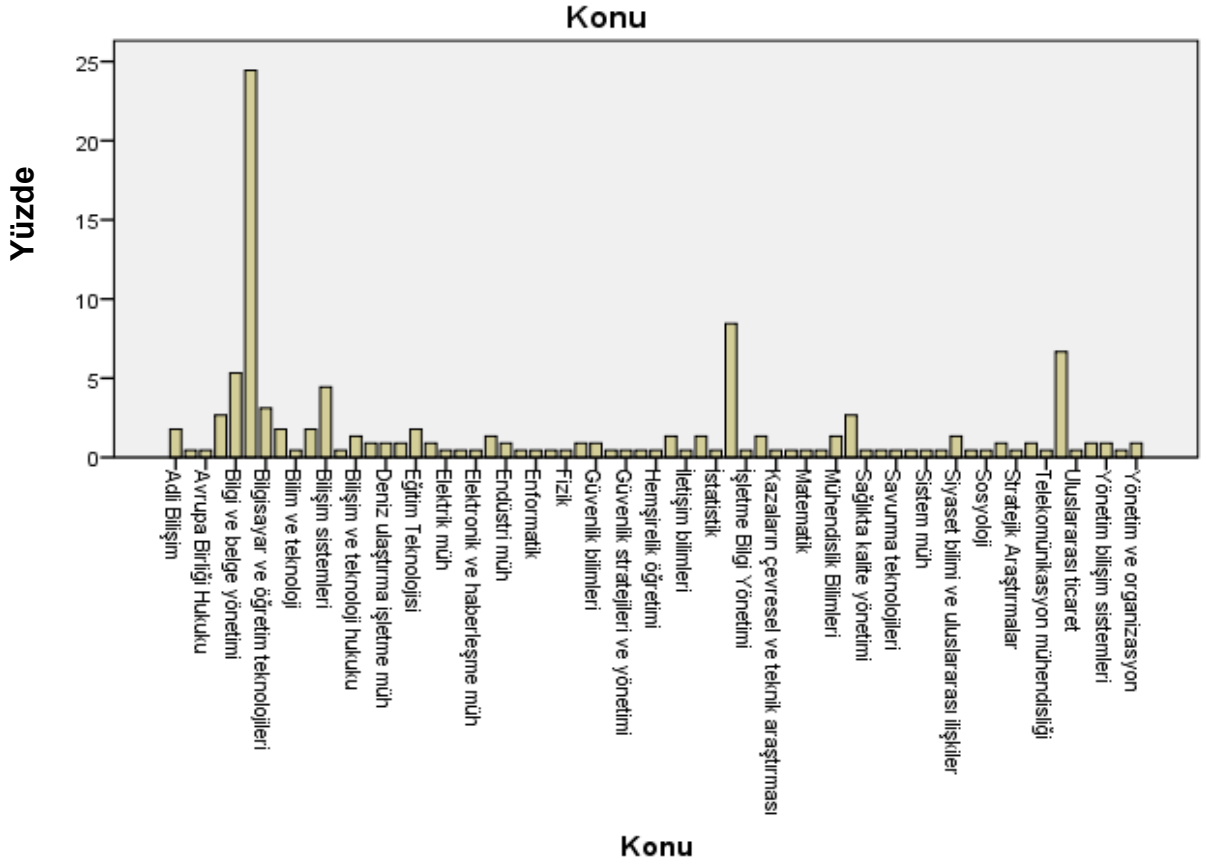

Şekil 3.12. Tezlerin konulara göre dağılımı

3.13. Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Tablo 3.19'da tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı yer almaktadır. Şekil 3.13'de ise tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre çalışmaların çoğunluğu nitel araştırma yöntemi kullanılarak yazılmıştır. Bunun ardından nicel araştırma ve deneysel çalışma yöntemi gelmektedir. Deneysel çalışma kapsamında siber güvenlik alanında gerçekleştirilen sızma testleri, ilgili simülasyonlar ve uygulamalı çalışmalar yer almaktadır.

Tablo 3.19. Tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı

Araştırma yöntemi	**N**	**% (Yüzde)**
Karma	1	0,4
Veri Analizi	1	0,4
Deneysel Çalışma	55	24,4
Nicel	67	29,8
Nitel	101	44,9
Toplam	**225**	**100**

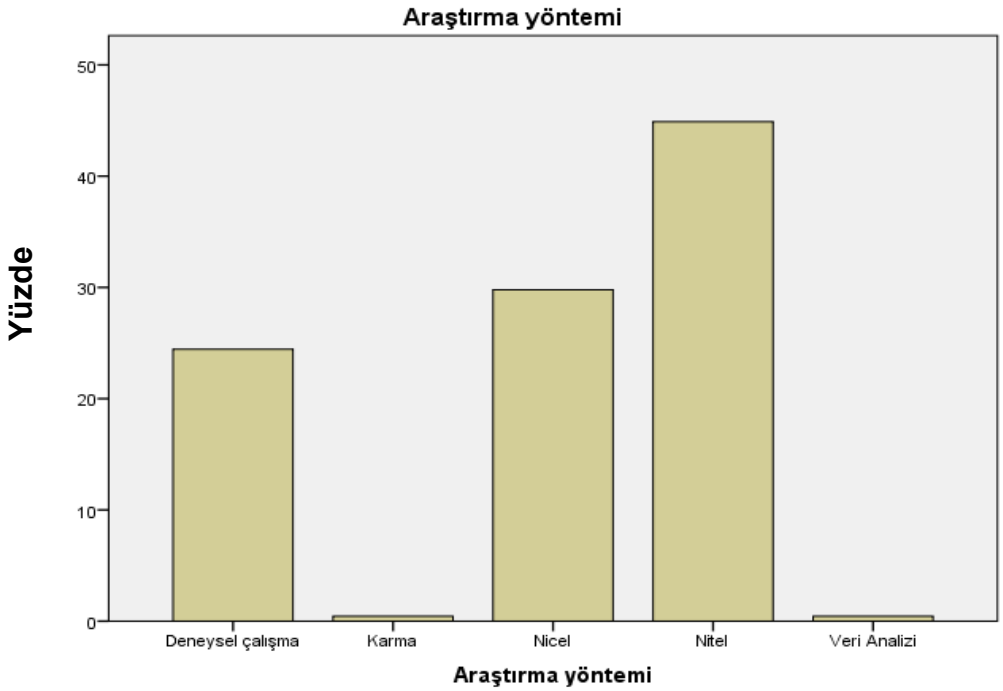

Şekil 3.13. Tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı

3.14. Tezlerin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı

Tablo 3.20'de tezlerin veri toplama tekniklerine göre dağılımı yer almaktadır. Şekil 3.14'de ise tezlerin veri toplama tekniklerine göre dağılımı çubuk grafikle gösterilmiştir.

Tablo 3.20. Tezlerin veri toplama tekniklerine göre dağılımı

Veri toplama tekniği	N	% (Yüzde)
Gözlem	2	0,9
Deney	62	27,6
Anket	71	31,6
Kaynak Taraması	90	40,0
Toplam	**225**	**100**

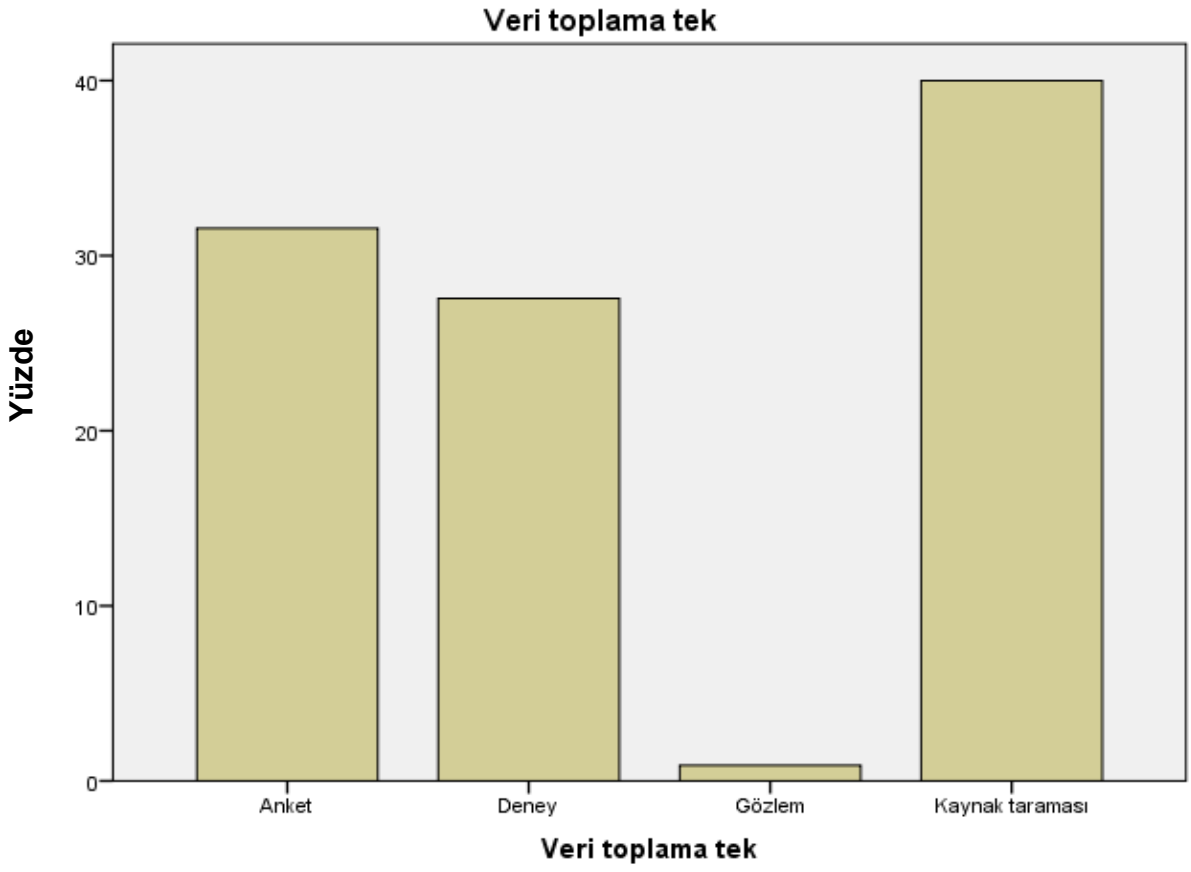

Şekil 3.14. Tezlerin veri toplama tekniklerine göre dağılımı

Elde edilen sonuçlara göre siber güvenlik alanında yayımlanmış olunan tezlerin çoğunluğu kaynak taraması yöntemiyle veri toplanarak yazılmıştır. Bunun ardından anket yöntemi ve deney yöntemi yer almaktadır. En son sırada ise gözlem yöntemi yer alır.

BÖLÜM 4

4. TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, bir önceki bölümde açıklanan bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler yer almaktadır

4.1. Tartışma ve Sonuçlar

Geçmişten günümüze insanoğlu sürekli değişim içinde bulunmakta, farklılaşmakta ve değişim süreci içinde yeni nitelikler kazanmaktadır. Teknoloji bu değişimin yapı taşı olmuştur. Toplumsal değişim sürecinde teknoloji bulunduğu toplumdan bağımsız gelişmemiş aksine toplumsal yapının belirleyicisi olmuştur. Gelişen teknoloji ile kültürde bir dönüşüm yaşanmakta, teknolojinin toplumda oluşturduğu dönüşüm ile teknoloji kültürü şekillenmektedir. Hayatımızı kolaylaştıran ve vazgeçilmezi olan teknolojiyi reddetmek imkânsız olmuşken, reddeden kişiler de bir süre sonra kendilerini geride görmektedirler (Bayraktutan, 2004).

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler sebebiyle günlük yaşam değişmektedir. Teknoloji günlük alışkanlıkları değiştirmeye başlamıştır. Bunun yanı sıra teknoloji hayatlarımızı kolaylaştırmaktadır. Ancak madalyonun öteki tarafında ise teknolojinin getirmiş olduğu riskler yer almaktadır. Dijital ortamlarda üretilen ve saklanan bilgide yaşanan artış sebebiyle bilgi güvenliğine ilişkin çeşitli tehdit ve riskler ortaya çıkmaktadır (Yılmaz, Şahin, & Akbulut, 2016).

İnternet eğitim-öğretim süreçlerinde aktif rol almaya başladıktan sonra bilgi sınıf ortamından çıkıp tüm dünyaya yayılmıştır. (Akkoyunlu, 2002). Eğitim ortamlarında aktarım ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması ve öğretmenlerin öğrenme ortamlarında kullandıkları teknolojik cihazlarının sayısındaki artış bilgi güvenliği konusundaki endişeleri arttırmaktadır. Teknolojide yaşanan gelişmeler öğretmenlerin teknoloji alanında kendilerini geliştirmelerini gerektirmektedir (Arslan & Şendurur, 2017).

Veri; araştırma ya da inceleme neticesinde elde edilen, işlenmemiş ve ham durumda olan bilgiler bütününe denir. Böylelikle farklı kullanıcılar tarafından üzerine yorum yapılır (Yıldız, 2006). Dijital veri ise internet ya da bilişim sistemleri aracılığıyla oluşturulmuş olunan bilgi paketleridir (Şengül, Atsan, & Bostan, 2014). Dijital veriler, çeşitli avantajlara sahiptirler. Veriyi üreten kişi tarafından uzaktan erişime açılmaları söz konusudur. Farklı formatlarda

kaydedilebilirler. Dijital verilerin avantajları sayesinde birçok uygulama ve hizmetler dijital platformlara taşınmaktadır (Schroeder, Steinmetz, Pereira, & Espindola, 2016).

Siber güvenlik bilişim dünyasının güvenliğini ifade eden bir kavram olarak karşımıza çıkar. Siber güvenlik, siber ortamda yer alan sistemlerin güvenliğini sağlamak amacıyla alınmış olunan tedbirler, faaliyetler ve bu amaçlarla belirlenmiş tüm standart, politika ve kurallar bütünüdür (Çiftçi, 2013). Burada güvenlik kavramı gizlilik, bütünlük ve erişilebilirliği kapsamaktadır. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile birlikte insanlar her geçen gün siber güvenlik açısından da çeşitli tehditlere maruz kalmaktadır. Siber suçlular geliştirdikleri yöntem ve tekniklerle kişisel verileri, banka hesapları ve hassas şirket verileri gibi bilgileri ele geçirmeyi hedeflemektedirler. Siber suçlar, bilişim sistemlerinin güvenlik açıklıklarını ve açıklıklara bağlı olarak kullanıcı verilerini hedef edinmiş suçlardır (EGM, 2022). Siber saldırılar "bilgisayar korsanlarının bilgisayar sistemini veya ağını yok etme, zarar verme veya fidye talep etme girişimleri" olarak tanımlanmaktadır. Tanımlamalar siber saldırı sayıları her geçen gün artıkça değişebilmektedir (Cengiz,2021).

Araştırma konusuyla ilgili kapsamlı bir bilimsel çalışma ortaya koyabilmek için araştırmacının ilk yapması gereken, araştırılacak konu ile ilgili alanyazında yapılmış bilimsel çalışmaları incelemektir. Araştırmacı kendisinden önce akademik hayata katkı sağlayan bilimsel çalışmaların ışığında, enerjisini verimli bir şekilde çalışmasına aktarabilecektir. Bundan dolayı, bibliyografik çalışmalar araştırmacılar için her zaman oldukça önemli bir işlevselliğe sahip olmuşlardır (Tığlı, 2021).

Bu çalışmada siber güvenliğe yönelik tezlerde yöntemsel açıdan ne tür çalışmaların yapıldığı incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışma Türkiye'de siber güvenlik ile ilgili alanda herhangi bir çalışma yapmadan, ilgili literatürün durumunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de siber güvenlik alanında yapılan tezleri:

- Yıllara
- Üniversitelere
- Üniversitelerin illerine
- Üniversitelerin türüne
- İlgili enstitülere

- Anabilim dallarına
- Bilim dallarına
- Yazarlarının cinsiyetlerine
- Yazım dillerine
- Danışman unvanına
- Sayfa sayılarına
- Konularına
- Araştırma yöntemlerine
- Veri toplama teknikleri

Belirlenen değişkenler doğrultusunda incelenerek değerlendirme sonucuna ulaşılmıştır. Yayımlanan tezlerin sayılarına bakıldığında dalgalanmalar görülmektedir. En yüksek sayıda tez yayımlanan yıl 2019'dur. Tezlerin %19,1'i 2019 yılında yayımlanmıştır. En düşük sayıda tez yayımlanan yıllar 2003 ve 2008'dir. Tezlerin %0,4'ü bu yıllarda yayımlanmıştır. İncelenen toplam çalışma sayısı 225'dir. Çalışma sayılarına bakıldığında son yıllardaki artış doğru oranlı olarak teknoloji kullanım alanının son zamanlarda çok hızlı genişlemesi ve hayatın her alanında teknolojinin kullanılması ile beraberinde güvenlik risk ve sonuçlarını getirmesidir. Çalışma sonucunda gelecek yıllarda teknoloji kullanımının artması ile siber güvenlik, veri güvenliği ve bilgi güvenliği alanında yapılacak çalışmaların artış göstereceği öngörülmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre en yüksek sayıda tez Gazi Üniversitesi bünyesinde yayımlanmıştır. 25 tez yayımlanmıştır ve tüm tezlerin yüzde 11,1'ini oluşturmaktadır. Elde edilen bulgulara göre ilk sırada İstanbul yer almaktadır. İkinci sırada Ankara yer almaktadır ve sadece 1 tez farkla ikinci sırayı almıştır. Üçüncü sırada ise Konya yer almaktadır. Söz konusu 3 ilden çalışmaların toplamda %65,8'i yayımlanmıştır. Yükseköğretim kurumlarının sayıca fazla olduğu illerde ve siber güvenlik alanında önde gelen üniversitelerde yapılan çalışmalar, doğru orantılı olarak yüksek çıkmıştır.

Genellikle tez çalışmalarında en fazla yayımlanan tez İstanbul'dan olmaktadır ve İstanbul tez sayısı açısından ilk sıradadır. Ankara'nın sadece 1 tez farkla ikinci sırada olması savunma sanayinin ağırlıklı olarak Ankara'da olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Dolayısıyla savunma sanayinin etkisi olarak yorumlanabilir.

Tezlerin %78,2'si devlet üniversitelerinde yayımlanmıştır. Dolayısıyla siber güvenlik alanında devlet üniversitelerine kayıtlı öğrenciler tarafından daha fazla tez yazılmıştır. Yayımlanmış olunan tezlerin enstitülere göre dağılımı incelendiğinde en fazla çalışmanın fen bilimleri enstitüleri bünyesinde yapılmış olduğu görülmektedir. Ana bilim dalları ve bilim dallarına göre elde edilen sonuçlara göre en fazla bilgisayar mühendisliği anabilim dalında ve bilgisayar mühendisliği bilim dalında çalışma yapılmıştır.

Çalışmaların cinsiyete göre dağılımı sonuçlarına göre kadın öğrencilerin çalışmaları erkek öğrencilerin yarısı kadardır ve oldukça azdır. Tezlerin çoğunluğu Türkçe dilinde yazılmıştır. Doktor öğretim üyesi ve profesör unvanlarıyla görev yapmakta olan akademisyenler bu alanda en fazla tez danışmanı olarak yer alanlar olmuştur. Doçent unvanıyla görev yapmakta olan akademisyenler ise onların gerisinde kalmışlardır. Bu alandaki tez çalışmalarının sayfa sayısı en fazla 80-120 sayfa aralığındadır. Dolayısıyla çalışmaların genellikle 80-120 sayfa arasında olduğu sonucuna varılabilir. En fazla çalışma bilgisayar mühendisliği konusunda yapılmıştır, ardından işletme ve uluslararası ilişkiler gelmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre çalışmaların çoğunluğu nitel araştırma yöntemi kullanılarak yazılmıştır. Bunun ardından nicel araştırma ve deneysel çalışma yöntemi gelmektedir. Deneysel çalışma kapsamında siber güvenlik alanında gerçekleştirilen sızma testleri, ilgili simülasyonlar ve uygulamalı çalışmalar yer almaktadır. Siber güvenlik alanında yayımlanmış olunan tezlerin çoğunluğu kaynak taraması yöntemiyle veri toplanarak yazılmıştır. Bunun ardından anket yöntemi ve deney yöntemi yer almaktadır. En son sırada ise gözlem yöntemi yer almıştır.

Bu çalışma Türkiye'de siber güvenlik ile ilgili alanda herhangi bir çalışma yapmadan, ilgili literatürün durumunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Geleceğe dönük çalışmalar için öneriler şu şekildedir;

1. Çalışmanın kapsamı daraltılarak belirli anabilim dalları için literatürün durumu hakkında daha detaylı analiz yapılabilir.
2. Bu çalışma yurt dışında gerçekleştirilen çalışmalar için gerçekleştirilebilir.
3. Bu çalışma uluslararası yayınlar ve Türkiye için karşılaştırmalı çalışma yapılabilir. Spesifik ülkeler ele alınabilir.
4. Çalışma kapsamında yer alan alanlar arasından az yayın yapılan konularda yayın yapılması literatüre katkı sağlayacaktır. Örneğin adli bilişim alanında yayın oldukça azdır.
5. Değişkenler farklılaştırılabilir.

Bu çalışma yüksek lisans ve doktora tezleri için gerçekleştirilerek karşılaştırma yapılabilir.

Bilgi teknolojileri kullanılmaya başlanıldığından bu yana toplumlar, şahıslar ve kültürlerde büyük etkiler bırakmıştır. İnsanlar yaşamları boyunca teknolojiyi her alanda kullanırken siber güvenliğin ve bilgi güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu yaşanan kayıplar ile acı bir şekilde öğrenmektedirler. Çalışmada, siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılmış lisans üstü akademik çalışmaların çeşitli değişkenler ile sonuçları belirlenmeye çalışılmıştır. Akademik çalışmalar değişkenler ile ele alındığında;

- Akademik çalışma sayılarının son yılarda artması, teknolojinin artan yoğunlukta kullanılması ile beraberinde bilgi hırsızlığı, yetkisiz erişim, fidye yazılımları ile işlenen suçlarının artması ve kimlik hırsızlığı vb. olayların sayılarındaki yükselmedir. Siber güvenliğe yönelik işlenen suçlar paralelinde güvenlik sistemlerinin önemini de getirmiştir. Akademik olarak elde edilen bulgular ve alan yazının taranması neticesinde alınması gereken önlemler konusunda hassas olmamız gerektiği sonucunu çıkarmaktadır. Yapılan çalışmada yıllara sari elde edilen bulgular incelendiğinde bilgisayar mühendisliği ve adli bilişim mühendisliği ana bilim dallarında son yıllardaki artışın diğer ana bilim dallarına göre hızlı olduğu görülmektedir. Bunun sebebinin, siber güvenlik ve bilgi güvenliği alanının ve alt uzmanlıklarına yönelik bölümlerin üniversitelerde oluşması olarak değerlendirilebilir.

- Yapılan çalışmalar enstitüler bakımından incelendiğinde, sosyal bilimlerde enstitülerindeki sayıca artışın nedeninin kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, bilişim yönetim sistemleri, bilişim sistemleri ve hukuk bölümlerinin yer alması olarak değerlendirilebilir.

- Yine çalışma sayılarına göre üniversiteler ele alındığında sıralamanın Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi olduğu görülmüştür. Fırat Üniversitesinin üçüncü sırada yer alması Adli Bilişim Mühendisliği bölümün var olması ile açıklanabilir. Adli bilişim, içerdiği konular gereği bilişim güvenliği, bilişim suçları, yetkisiz erişim, zararlı yazılım ve kripto analiz gibi siber güvenliği içeren konulardan oluşması oluşmaktadır. Sanal gerçeklik ve Web 3.0 kavramlarının yoğun gündem olduğu günümüzde siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği temel çizgileri oluşturmaktadır.

- Çalışmaların yapıldığı iller incelendiğinde sırasıyla, İstanbul, Ankara ve Konya gelmektedir. İl nüfus sayıları ve gelişmişlik düzeyleri ele alındığında üçüncü sırada İzmir ilinin olması beklenirken, Konya ilindeki üniversitelerde, bilişim bölümlerinin mazisinin geçmiş yıllara dayanması bu sıralamadaki etmen olduğu düşünülmektedir.

- Siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği alanında yapılmış akademik çalışmalar incelendiğinde, bilişim teknolojileri bölümlerinin yanı sıra birçok alanda bu kavramlar üzerine çalışma yapıldığı görülmüştür. Bunun temel sebebinin teknolojinin hayatın her alanında var olması ve beraberinde bu risk kavramlarını getirmesidir. İlerleyen süreçlerde birçok alanın bu konular üzerine kendilerine yönelik olan kısımlarda akademik çalışmaların artarak yapılacağı öngörülmektedir.

Eğitim alanında teknoloji kullanımının her geçen gün tüm disiplinlerde artarak ilerlemesi beraberinde teknolojinin yanlış kullanımını veya yanlış kişilerce farklı amaçlar için kullanılma riskini de taşımaktadır. Bu bağlamda eğitim ve öğretim alanında teknolojinin sağlıklı ve verimli kullanılması için çeşitli anabilim dallarında çalışmalar yapılmaktadır. Eğitim ve öğretim sürecinde öğretmenlere siber güvenlik farkındalığının artırılması adına büyük görevler düşmektedir. Öncelikle öğretmenlerin siber güvenlik farkındalık düzeylerinin yüksek olması beklenmektedir. İmren'in (2021) çalışmasında öğretmenlerin siber güvenlik farkındalığının artırılması için vermiş oldukları cevaplarda; kişisel verilerin korunmasına yönelik yasal yaptırımların artırılması, kişisel verilerin yer aldığı teknoloji araçlarının daha güvenli hale getirilmesi, üniversiteler ve halk eğitim kurları gibi eğitim ortamlarında siber güvenlik eğitimlerinin verilmesi önerileri belirtilmiştir. Özbek'in (2019) çalışmasında, öğretmen adaylarının kişisel siber güvenlik farkındalıkları orta düzeyde bulunmuş ve erkek adayların farkındalık düzeyi kadın öğretmen adaylarından daha yüksek çıkmıştır. Solmaz'ın (2020) çalışmasında ise eğitim fakültelerinde eğitim gören öğretmen adaylarının siber bilgi güvenliği farkındalıkları ortalamanın üstünde bulunmuştur. Hedef düzeye uygun seminerler, yaşanılabilecek sorunlara yönelik alınması gereken önlemler konusunda simülasyon ortamları ve eğitimler ile bilinçlendirme sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin bilgi güvenliği farkındalığı kadar öğrencilerin de farkındalıkları önem arz etmektedir. Özellikle lise düzeyinde teknoloji kullanımının daha yaygın olması, telefon, bilgisayar, tablet veya internet erişiminin olduğu herhangi bir cihazdan internete çıkabilen

öğrenciler siber tehdit, saldırı ve zorbalığa maruz kalabilmektedir. Dönmez'in (2019) çalışmasında, lise öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalıklarının iyi durumda olduğu bulunmuştur.

Hacımustafaoğlu'nun (2019) çalışmasında orta öğretim düzeyindeki öğrencilerin bilgi güvenliği farkındalık düzeyleri yüksek, internet kullanım sürelerine bağlı olarak siber mağduriyete maruz kalma düzeyleri düşük olarak bulunmuştur.

Gelişen teknoloji ile birlikte interaktif ve çevrimiçi eğitim ortamları hızla yaygınlaşmakta ve siber güvenlik konulu birçok eğitime internet ortamında erişilebilmektedir. Bu ortamların her geçen gün sayısının artması farkındalığı artırmakla beraber tasarım ilkelerine uygun olmayan içeriklerin oluşmasına da neden olmuştur. Tasarım ilkelerine uygun olmayan eğitimlerde verimliliği düşürmektedir. Güneş'in (2020) çalışmasında çevrimiçi ders platformlarından Udemy'de bulunan siber güvenlik eğitimleri incelenmiş, siber güvenlik eğitimlerinin çeşitli ilkelere uygun olarak hazırlanmadığı ve eksiklikler sonucuna varılmıştır.

Siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği farkındalığının oluşmasında eğitim öğretim ortamlarının fiziksel durumları, yaşanılan bölge, öğrencilerin cinsiyeti ve öğretim kademelerine göre farklılık göstermektedir. Nitekim Yerlikaya'nın (2019) çalışmasında, özel okulda öğrenim gören öğrencilerin devlet okullarında öğrenim gören öğrencilere göre bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine bilgi güvenliği farkındalığı cinsiyete göre incelendiğinde erkek öğrencilerin farkındalık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Siber güvenlik farkındalığına internet kullanım süresi önemli ölçüde etki etmektedir. İnternette geçirilen süre arttıkça yaşanılan tecrübeler ile farkındalık düzeyleri de artmaktadır. Kapanoğlu'nun (2016) çalışmasında, öğretmenlerin internet kullanım süreleri bilgi güvenliği farkındalığına anlamlı olarak etki ettiği bulunmuştur.

Bilgisayar ve öğretim teknolojileri anabilim dalında siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği konularında çeşitli çalışmalar yapılmakta olup, farklı fakülte ve enstitülerdeki bilgisayar öğretmenliği öğretmen adayları ve öğretmenlerinin farkındalığı artmaktadır. Bilgisayar öğretmenlerinin siber güvenlik farkındalığının oluşması bu konularda alınacak önlemler, verilecek eğitim ve yetiştirilecek nesil açısından önem arz etmektedir. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümünün ders müfredatı içeriği siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri

güvenliği konularını içerdiğinden bu alanda yazılmış tez sayısı çalışmada analiz edilen tezlerin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Çalışmada bilgisayar ve öğretim teknolojileri anabilim dalında 15 adet tez ele alınmıştır. Bu sayı incelenen 225 adet tezin %6,7'sini oluşturmaktadır. Eğitim bilimleri enstitüsü bilgisayar ve öğretim teknolojileri bilim dalında ise çalışmaya konu 8 adet tez incelenmiştir. Tüm çalışmanın %3,6'sını oluşturmaktadır. Tezlerin 2016 yılı ve sonrasında hazırlandığı, tamamında veri toplama yöntemi olarak anket kullanıldığı ve araştırmalarının %75'i nicel %25'i ise nitel yöntemler kullanılarak hazırlandığı verileri elde edilmiştir.

Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bilim dalında çalışmaya konu siber güvenlik konulu tezlerin cinsiyete göre dağılımında %75'i kadın %25'i erkek öğrenciler tarafından hazırlandığı ortaya çıkmıştır. Çalışmanın geneline bakıldığın ise 225 adet çalışmanın cinsiyet dağılımında %33,3 kadın %66,7 erkek öğrenciler tarafından hazırlandığı elde edilmiştir. Bu sonuçlar gösteriyor ki eğitim bilimleri enstitüsü bilgisayar ve öğretim teknolojileri bilim dalında, kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre iki katından fazla tez çalışması hazırlamışlardır.

Tezlerin sayfa sayılarına bakıldığında genel aralığın 80-120 sayfa aralığında olduğu ancak bilgisayar ve öğretim teknolojileri bilim dalındaki çalışmaların %50'sinin 120 sayfa üstü olduğu sonucu çıkmıştır.

4.2. Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanılarak akademik çalışmalarda siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği konulu çalışmalardan elde edilen bilgiler açısından aşağıdaki öneriler sunulmuştur; Bireylerde siber güvenlik, siber suç olgusu, siber zorbalık, bilgi güvenliği, zararlı yazılımların bıraktığı hasarlar ve güvenli internet kullanımı farkındalığı yaratmak için bireylere eğitim, farkındalık etkinlikleri ve bilgilendirici sosyal mesajlar verilmelidir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de teknoloji kullanımı hızlı bir ivme ile artmaktadır. Teknolojik ürünlerin bilinçsiz kullanılması tahmin edilemeyecek büyüklükteki hasarları oluşturabilmektedir. Bu sebeple siber güvenlik kavramına belli başlı günler veya haftalardan ziyada her an dikkat çekilmeli ve bu farkındalığın artırılmasına yönelik kamu ile özel sektör iş birliği içinde olmalıdır. Eğitim faaliyetleri çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilebilmektedir. İnternet siteleri oluşturulması, seminerler düzenlenmesi, bilgi güvenliğine ilişkin kampanyalar düzenlenmesi, bilgisayar ve internet kullanıcılarının güvenlikle ilgili gelişmeler, kötücül yazılım

ve kişisel verilerin korunması gibi konularda bilgilendirilmesi başlıca eğitim faaliyetleridir. TV, radyo ve internet gibi kitle iletişim araçları da farkındalığın oluşturulmasında önemli göreve sahiptir. Farkındalık oluşturulması adına İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı tarafından yürütülen Siberay projesi kapsamında ilk ve ortaöğretim kademelerinde bilgilendirici seminer ve eğitimler verilmektedir. Bu bilgilendirici faaliyetlerin sadece ilk ve ortaöğretim ile sınırlı kalmayarak lise, lisans, akademik hayat ve iş dünyasına aktarılması sağlanmalıdır. Siberay gibi sosyal sorumluluk projeleri sadece devlet eliyle yapılmamalı, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları da siber güvenlik farkındalığı oluşturma adına bilgi güvenliği ve siber güvenlik alanında projeler yapmalıdır. Teknolojik gelişmeler yakından takip edilmelidir. Kullanılacak yazılım, donanım ve teknolojiler önceden uzmanlar tarafından test edilmelidir.

Siber güvenlik uzmanlarınca hazırlan raporlar dikkate alınarak öngörülen zafiyetler giderilmelidir. Ülkemizde ne yazık ki siber güvenlik ihlali sonrasında siber güvenlik kavramı önem kazanmakta bu durumda maddi manevi kayıp oluşturmaktadır. Kurumların siber güvenlik birimi uzmanları da dünya genelindeki güncelleri yakından takip etmeli ve yönetilen sistemlerde çok hızlı reaksiyon göstermelidir. Özellikle çok kullanıcılı kurumlarda son kullanıcılar bilinçlendirilmeli ve gereksiz yetki verilmemeli ve kullanılan parola değerleri karmaşık desenler kullanılarak belirli periyotlarla değiştirilmelidir. Çok kullanıcılı yapılarda yetki yönetimi çok dikkat edilmesi gereken bir husus olmakla beraber kullanıcının görev tanımı dışında tanımlanmış yetkileri tehdit olarak görülmelidir. Güvenlikte en zayıf halkanın insan olduğu unutulmamalıdır. Zararlı yazılım barındıran USB, mail ekinde yer alan zararlı kod, bilinmeyen URL adreslerine girilerek zararlı dosya indirilmesi gibi senaryolar son kullanıcı tarafından bilinçsizce tetiklenmektedir. Güvenlik bu sebeplerden dolayı teknoloji kullanımının en üst seviyelerde olduğu günümüzde önem arz etmektedir.

Bilgi güvenliği, siber güvenlik ve veri güvenliği alanında yapılan farkındalık programlarına katılımcılar sadece dinleyici olarak katılmamalı program içerisinde gerektiğinde oyuncu olarak interaktif katılım ile tam öğrenme sağlanmalıdır.

Güvenlik amaçlı kullanılan sistemler, üreticiden geldiği gibi kullanılmamalı kurumun politikaları doğrultusunda özelleştirilmelidir. Güvenlik duvarlarının kuralları genel ayarlar şeklinde kalmamalı kurumun yapısına uygun kurallar yazılarak sıkılaştırma yapılmalıdır. Ayrıca güvenlik cihazları ve diğer kullanılan cihazların güncelleştirme işlemleri takip edilerek yazılımların güncel olması sağlanmalıdır. Güvenlik duvarlarının yanı sıra kurum ağında anlık

davranış analizi yapabilen mekanizmaların kurulması ayrı bir güvenlik önlemidir. Hizmet durdurma saldırıları gibi çok farklı hedeften tek bir hedefe yönelik yapılan saldırılar fark edilerek önceden hazırlanmış sunuculara yönlendirilerek hizmet durması engellenmelidir. Yapay zekanın da önemli yer aldığı günümüzde güvenlik sistemleri, oluşabilecek tüm kötü senaryolara yönelik öncesinde test edilmelidir.

İlerde yapılacak araştırmalara yönelik öneriler aşağıda verilmiştir;

1. Bu araştırmada 225 çalışma analiz edilerek oluşturulmuştur. Sonraki çalışmalarda daha fazla çalışma kullanılarak yapılacak araştırmalar bu araştırma ile karşılaştırılabilir.

2. Bu araştırma, siber güvenlik, bilgi güvenliği ve veri güvenliği konulu akademik çalışmalar incelenmiştir. Başka bir çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılarak bilişim kültürü seviyeleri ve bilgi güvenliği farkındalıkları belirlenebilir.

KAYNAKLAR

Adams, S., Brokx, M., Dalla Corte, L., Galič, M., Kala, K., Koops, B., . . . Skorvánek, I. (2015). The Governance of Cybersecurity (s. 15-16). Netherlands: Tilburg University.

Ağaoğlu, E., Ceylan, M., Kesim, E., Madden, T., & Altınkurt, Y. (2005). Okul Yönetimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. II.Lisansüstü Eğitim Sempozyumu. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1-8.

Al, U., & Tonta, Y. (2004). Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar. Bilgi Dünyası, 19-47.

Alkan, C. (2011). Eğitim Teknolojisi. içinde Ankara: Anı Yayıncılık.

Altıner, İ. (2021). Öğretmenlerin Kişisel Siber Güvenlik Farkındalık Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Arslan, S., & Şendurur, P. (2017). Eğitimde Teknoloji Entegrasyonunu Etkileyen Faktörlerdeki Değişim. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25-50.

Aslan, Ö., Samet, R., & Tanrıöver, Ö. Ö. (2020). Using a Subtractive Center Behavioral Model to Detect Malware. Security and Communication Networks.

Aslay, F. (2017). Siber Saldırı Yöntemleri ve Türkiye'nin Siber Güvenlik Mevcut Durum Analizi. International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies, 24 - 28.

Aslay, F. (2017). Siber Saldırı Yöntemleri ve Türkiye'nin Siber Güvenlik Mevcut Durum Analizi. International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies, 24 - 28.

Aydeniz, M. (2021, 3 12). Eğitim Sistemimiz ve 21. Yüzyıl Hayalimiz: 2045 Hedeflerine İlerlerken, Türkiye İçin STEM Odaklı Ekonomik Bir Yol Haritası. Tennessee Research and Creative Exchange (TRACE):

https://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1019&context=utk_theopubs adresinden alındı

Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O., Köse, S. (2003) Yeni Bir Bakış: Eğitimde Teknoloji Okuryazarlığı. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14, 191-196.

Barış, Ö. (2021). Etkin Siber Güvenlik Stratejilerinde Yönetim Bilişim Sistemlerinin Yaklaşımları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ufuk Üniversitesi.

Bayraktutan, Y., 2004. Bilgi, İktisadi Gelişme Evreleri ve Maldan Sanala Paranın Evrimi, Türkiye Günlüğü Dergisi. Sayı 78, s 12-14.

Bayram Nuran. Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi. Ezgi Kitabevi.

Bıçakçı, S., Ergun, D., & Çelikpala, M. (2019). Türkiye'de Siber Güvenlik. Türkiye'de Siber Güvenlik ve Nükleer Enerji, 28 - 73.

Büyüköztürk Şener. Sosyal Bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem Akademi Yayıncılık.

Canbek, G., & Sağıroğlu, Ş. (2006). Bilgi, Bilgi Güvenliği ve Süreçleri Üzerine Bir İnceleme. Journal of Polytechnic, 165-174.

Cebeloğlu, S. (2020). Endüstri 4.0 Sistemlerinde Yapay Zeka Tabanlı Siber Güvenlik Yaklaşımlarının Geliştirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Cengiz, G. (2021). Siber Suçlar, Sosyal Medya ve Siber Etik. İletişim Çalışmaları Dergisi, 7(3), 407-424.

Chalmers , I., Hedges, L., & Cooper, H. (2002). A brief history of research synthesis. Evaluation & the Health Professions, 12-37.

Clarke, R. A., & Knake, R. K. (2011). Siber Savaş : Ulusal Güvenliğe Yönelik Yeni Tehdit (s. 44). içinde İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınevi.

Çiftçi, H. (2013). Her Yönüyle Siber Savaş. TÜBİTAK Yayınları.

Demirel, Ö. (2003). Eğitim Sözlüğü Dictionary of Education (2. b.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö., & Altun, E. (2009). Eğitim, Öğretim Teknolojisi ve İletişim, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (s. 1-127). içinde Ankara: Pegem Akademi.

Dönmez, G. (2019). Lise Öğrencilerinin Bilgi Güvenliği Farkındalığı İle Dijital Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Durmuş, Ö. (2021). Siber Güvenlik Önlemlerinin Analizi ve Modellenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

EGM. (2022). Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı. https://www.egm.gov.tr/siber/sibersucnedir adresinden alınmıştır. Erişim tarihi: 03.12.2022

Erkuş, A. (2009). A. Erkuş içinde, Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci (İkinci Baskı b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ersöz Filiz, Ersöz Taner. IBM SPSS ile İstatistiksel Veri Analizi. Elit kültür yayınevi.

Ertürk, S. (1984). S. Ertürk içinde, Eğitimde 'Program' Geliştirme (s. 12). Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Güleç, Ö. (2021). Uluslararası İlişkilerde Siber Güvenlik Kavramı ve Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Güneş, F. (2020). Kitlesel Açık Çevrimiçi Ders Platformlarında Yayınlanan Siber Güvenlik İçeriklerinin Çoklu Ortam Tasarım İlkeleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Güngör, N. (2021). İç Denetimde Bilgi Teknolojileri ve Siber Güvenlik: Borsa İstanbul Şirketlerinde Bir İnceleme. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Hacımustafaoğlu, R. (2019). Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgi Güvenliği Farkındalık Düzeylerinin Siber Mağdur Olma Durumlarına Etkisinin İncelenmesi (Üsküdar Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Hakan AYDIN, Mehmet Ali Barışkan, Ali Çetinkaya- Siber Güvenlik Kapsamında Enerji Sistemleri Güvenliğinin Değerlendirilmesi- Güvenlik Bilimleri Dergisi, Mayıs 2021, Cilt:10 Sayı:1, 151-174.

Hekim, H. (2013). Siber Suçlar ve Türkiye'nin Siber Güvenlik Politikaları. Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergis, 133 - 158.

Işık, Z. E. (2019). Siber Güvenlik Ekosisteminin Geliştirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kapanoğlu, G. (2016). Öğretmenlerin Bilgi Güvenliği Farkındalığının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kara, İ. (2019). Dijital Verilerin İmha Süreçlerinin Tanımlanması ve Uygulama Yönünden Değerlendirilmesi. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 52-58.

Karaarslan, E., & Akbaş, M. F. (2017). Blokzinciri Tabanlı Siber Güvenlik Sistemleri. Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi, 16 - 21.

Karabacak, B. (2011). Kritik Altyapılara Yönelik Siber Tehditler ve Türkiye İçin Siber Güvenlik Önerileri. Siber Güvenlik Çalıştayı , 1 - 11.

Karabulut, B. (2021). Büyük Ölçekli Ağlarda Gerçek Zamanlı Hibrit Honeypot Sistemi: Türk Siber Güvenlik Sektöründe. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Karacı, A., Akyüz, H. İ., & Bilgici, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Siber Güvenlik Davranışlarının İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2079 - 2094.

Kolaç, E. (2008). İlk Okuma Yazma Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (s. 1-21). Çanakkkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Lorcu Fatma. Örneklerle veri analizi. Ezgi Kitabevi.

McAfee. (2021, Haziran 19). Haziran 19, 2021 tarihinde https://www.mcafee.com: https://www.mcafee.com/tr-tr/antivirus/malware.html adresinden alındı

McCumber J.R. (1991) Information systems security: A comprehensive model. InProc. 14thNIST-NCSC National Computer Security Conference, 1-4 October, Washington D.C., 328-337.

Mehmet Emin Arslan, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilişim Enstitüsü- Siber Güvenlik ve Siber Saldırı Türleri.

Önel, D., & Dinçkan, A. (2007). Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Kurulumu. TÜBİTAK UEKAE (Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü), 6.

Özbek, Y. (2019). Öğretmen Adaylarının Siber Güvenlik Farkındalıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Sağıroğlu Ş., Alkan M., Samet R., ve ark. (2018) Siber Güvenlik ve Savunma Farkındalık ve Caydırıcılık, Grafiker Yayınları, Ankara, Türkiye

Sarı, O. (2013). Uluslararası Hukuk ve Türk Ceza Hukuku Bağlamında Siber Güvenlik ve Bilişim Sistemine Yönelik Suçlar. Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü.

Schroeder, G. N., Steinmetz, C., Pereira, C. E., & Espindola, D. B. (2016). Digital Twin Data Modeling with AutomationML and a Communication Methodology for Data Exchange. IFAC-PapersOnLine, 12-17.

Solmaz, M. (2020). Öğretmen Adaylarının Siber Bilgi Güvenliği Farkındalıklarının ve Dijital Vatandaşlık Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Şengül, G., Atsan, F. K., & Bostan, A. (2014). Adli Bilişim Alanındaki Mevcut Problemler, Çözüm Önerileri ve Gelecek Öngörüleri. 7. Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı, (s. 17-18).

Şenol, Ş. (2008). Tanımlayıcı İstatistik (s. 52-53). içinde İstanbul: Nobel Yayınları.

Tığlı, İ. (2021). Türk Jandarma Literatürünün Bibliyografik Analizi (1928-2021). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Ve Sahil Güvenlik Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği, (TUBISAD), Türkiye'nin Siber Güvenlik Stratejisine Yönelik Değerlendirmeler,

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, (UDHB), 2016-2019 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi, https://hgm.uab.gov.tr/uploads/pages/siber-guvenlik/2016-2019guvenlik.pdf Erişim tarihi: 30.11.2020

Ünver M., Canbay C., (2010). Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Siber Güvenlik. Elektrik Mühendisliği, 438, 94-103.ç

Yerlikaya, A.C. (2019). Bilgi Güvenliğine Yönelik Öğrenci, Öğretmen, Veli ve Okul Yöneticilerinin Farkındalıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (s. 39). içinde Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, C. (1966). Eğitimde Araştırma Metotları (s. 67). içinde Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Yıldız, A. K. (2006). Dijital Belge Yönetimi: Dijital Belgelerin Üretimi, Yönetimi ve Korunması için Rehber. Bilgi Dünyası.

Yılmaz, E., Şahin, Y. L., & Akbulut, Y. (2016). Öğretmenlerin Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı. Sakarya University Journal of Education, 26-45.

Zupic, I., & Cater, T. (2015). Bibliometric Methods in Management and Organization. Organizational Research Methods, 429-472.

http://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/dtp_siber_guvenlik_raporu_4_0.pdf Erişim tarihi: 10.12.2020

https://en.wikipedia.org/wiki/Bibliography Erişim tarihi: 10.12.2021

https://en.wikipedia.org/wiki/Bibliometrics Erişim tarihi: 10.12.2021

https://www.btkakademi.gov.tr/portal/blog/remote-access-trojan-rat-nedir-1550 Erişim tarihi: 02.02.2022

EKLER

EK 1 Araştırmada İncelenen Araştırmalar

EK 1 Araştırmada İncelenen Araştırmalar

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
1	134325	BİLGE KARABACAK	2003	Bilgi güvenliği risk analizi (BİGRA) metodu	YL
2	146162	FAİK BAŞHAN	2004	İşletmelerin ağ-bilgi sistemlerinde bilgi güvenliğinin yönetimi ve bir uygulama	YL
3	184322	ÖZLEM ÖZKAN	2004	Veri güvenliğinde saldırı ve savunma yöntemleri	YL
4	199160	AHMET ERKAN	2006	An automated tool for information security management system	YL
5	186015	PELİN ÖĞÜT	2006	Küreselleşen dünyada bilgi güvenliğine yönelik politikalar: Sayısal imza teknolojisi ve Türkiye	YL
6	219994	ŞENER MAVZER	2006	Milli olan yazılımların ve milli olmayan yazılımların bilgi güvenliğine etkileri: Karşılaştırmalı bir çalışma	YL
7	210683	BÜNYAMİN YILDIZ	2007	Bilgi güvenliği ve e-devlet kapsamında kamu kurumlarında bilgi güvenliği yönetimi standartlarının uygulanması	YL
8	220815	GÖKHAN ERGEN	2007	Developing an information security management framework: Case studies on registration office and computer center of a state university	YL
9	214814	İSMAİL ÖZLER	2007	Bilgi güvenliği ve elektronik imza kavramları: Ekonomik boyutlarının incelenmesi ve elektronik imza uygulamaları	YL
10	212815	YILMAZ VURAL	2007	Kurumsal bilgi güvenliği ve sızma (penetrasyon) testleri	YL
11	237127	MEHTAP ÇETİNKAYA	2008	Bilgi güvenliği yönetim sistemi alt yapısının değerlendirilmesi için bir test aracı geliştirilmesi	YL
12	240309	CENGİZHAN CANLI	2009	Saldırı tesbit sistemlerinin incelemesi ve bu bağlamda bilgi güvenliği	YL
13	259635	ERHAN KUMAŞ	2009	Bilgi güvenliğinin sağlanmasında risk yönetimi: E-devlet kapısı uygulaması	YL
14	278365	NECLA VARDAL	2009	Yükseköğretimde bilgi güvenliği: Bilgi güvenlik yönetim sistemi için bir model önerisi ve uygulaması	DR
15	246397	BİLAL ÖZCAN	2009	Kurumsal bilgi güvenliği ve cobıt	YL
16	239879	ÇİĞDEM YILDIZ	2009	Telekomünikasyon sektöründe firma içindeki bilgi güvenliğini etkileyen faktörler ve bu faktörlerin çalışanlar üzerine etkileri	YL
17	238229	YAŞAR ARSLAN	2009	Web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerinde bilgi güvenliğinin sağlanması	YL

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
18	238690	FATMA ÖZDEN AKTAŞ	2009	Bilgi güvenliği risk yönetiminde en uygun ve objektif yöntemin belirlenmesi	YL
19	258223	KEREM ASLANDAĞ	2010	Bilgi güvenliği kavramı ve bilgi güvenliği yönetim sistemleri ile şirket performansı ilişkisine dair bir uygulama	YL
20	291855	EMEL AYDOĞMUŞ	2010	Assessment of information security maturity levels and ISO/IEC 27001:2005 compliance of organizations in turkey	YL
21	273018	UFUK BİNGÖL	2010	ISO 27001 bilgi güvenliği yönetim sistemi otomasyonu	YL
22	271494	HAKKI TOK	2010	Kamu kurumları için bilgi güvenliği yönetişim modeli	YL
23	269257	ENDER ŞAHİNASLAN	2010	Standartlara dayalı bilgi güvenliği risk analiz ve ölçümleme metodolojisinin bankacılık sektörüne özgü modellenmesi ve uygulama yazılımının geliştirilmesi	DR
24	273108	HAKAN METE	2010	ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'nin bilgi işlem merkezlerinde uygulanması	YL
25	287481	CEMAL GEMCİ	2010	Uzman sistem temelli bilgi güvenliği yönetim sistemi yaklaşımı	DR
26	295662	MUSTAFA GÜLMÜŞ	2010	Kurumsal bilgi güvenliği yönetim sistemleri ve güvenliği	YL
27	262493	ÖZLEM TOĞUZ	2010	Data protection and intellectual property in the EU and Turkey	YL
28	273520	ARİF YILDIRIM	2010	Bilişim sistemlerinde veri güvenliği yaklaşımı ve şifreleme algoritmaları: DNA algoritması önerisi	DR
29	312774	ÖZNUR ESMER	2011	RFID teknolojisinde veri güvenliğinin sağlanması için melez şifreleme algoritmasının uygulanması	YL
30	300205	METE EMİNAĞAOĞLU	2011	Özdevimli öğrenme yaklaşımı ile bilgi güvenliği risklerinin nitel değerlendirilmesine yönelik bir model	DR
31	287054	TÜRKER TUNCER	2011	Resimler için veri gizleme tabanlı bilgi güvenliği uygulamaları	YL
32	315146	ERKAN BAYAR	2012	Modern kriptosistemlerle şifrelemenin modellenmesi ile veri güvenliğinin sağlanması	YL
33	304658	OĞUZ ATA	2012	Kablosuz duyarga ağlarda azami veri güvenliğini sağlamak için mimari tasarım	DR
34	330848	TUĞBA HAKLI	2012	Bilgi güvenliği standartları ve kamu kurumları bilgi güvenliği için bir model önerisi.	YL
35	331292	BAŞAK GERÇEKER	2012	Sağlık kuruluşlarında örgüt iklimi ve bilgi güvenliğinin ilişkisi	YL

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
36	323863	FÜRKAN ELİBOL	2012	Monitörlerin elektromanyetik yayınımlarının bilgi güvenliği açısından incelenmesi ve yazılımsal korunma yöntemi geliştirilmesi	YL
37	302368	NECATİ ALASULU	2012	Bilgi güvenliği ve kalite yönetim sistemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve bir uygulama	YL
38	318088	İNCİ MART	2012	Bilişim kültüründe bilgi güvenliği farkındalığı	YL
39	322107	MEHMET SALİH GÖK	2012	5651 sayılı Kanun ve bilgi güvenliği ilişkisi	YL
40	386061	FARUK AYDIN	2012	Cyber security in the national protection of Turkey	YL
41	348942	ONUR SARI	2013	Uluslararası Hukuk ve Türk Ceza Hukuku bağlamında siber güvenlik ve bilişim sistemine yönelik suçlar	YL
42	332057	SÜLEYMAN FİLİZ	2013	Siber güvenlikte biyometrik sistemler ve yüz tanıma	YL
43	353566	MUHAMMED ALPARSLAN AKYILDIZ	2013	Siber güvenlik açısından sızma testlerinin uygulamalar ile değerlendirilmesi	YL
44	335475	MELTEM KOCAMUSTAFAOĞULLARI	2013	A prototype for assessment of information security awareness and implementation level	YL
45	346626	OTGONJARGAL GANBAT	2013	Bilgi güvenliği yönetim sistemi ISO/IEC 27001 ve bilgi güvenliği risk yönetimi ISO/IEC 27005 standartlarının uygulanması	YL
46	344372	FATİH AKYOL	2013	COBIT (Bilgi ve ilgili teknolojiler için kontrol hedefleri) uygulayan şirketlerdeki bilgi güvenliği politikalarının şirket, personel ve süreçlere etkileri	YL
47	337116	GÖKHAN MUHARREMOĞLU	2013	Kurumsal bilgi güvenliğinde zafiyet, saldırı ve savunma öğelerinin incelenmesi	YL
48	327359	BİLGEN YILMAZ	2013	E-dönüşüm sistemlerinin bilgi güvenliği açısından incelenmesi e-devlet kullanıcıları üzerine bir araştırma	YL
49	335284	ESRA ŞATIR	2013	Bilgi güvenliği için metin steganografisinde yeni bir yaklaşım	DR
50	354864	HASAN DEMİRTAŞ	2013	Bilgi güvenliği yönetiminin gerekleri ve başarı dayanakları:Bir uygulama örneği	YL
51	355576	ARZU ÖZ	2013	Bulut bilişim veri güvenliği	YL
52	382296	ANAS MU'AZU KADEMİ	2014	National cyber security strategy: A model for Nigeria	YL
53	368390	İSMAYİL GÖKHAN AKAY	2014	Bilgi güvenliği yönetim sistemleri: Bilgi güvenliği uygulama mülakatları	YL
54	389081	TURAN TOLGAY KIZILELMA	2014	An analysis of the relationships among information security	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
				management systems, patient safety, and quality	
55	374418	MURAT OĞUZ	2014	Managing the human factors in information security through computational intelligence methods	YL
56	657002	BANU ERDEM	2014	Analyse des donnees de securite de systemes d'information	YL
57	392876	İZZET ATIL GÜRCAN	2014	Assessing information security management requirements for finance sector using an ISO 27001 based approach	YL
58	372501	AHMET DURMUŞ	2014	The observation of information security awareness in Turkey	YL
59	361360	PINAR KILIÇ AKSU	2014	Hastane bilgi yönetim sisteminin bilgi güvenliği açısından değerlendirilmesi	DR
60	363034	RAMAZAN ALTUN	2014	Belirli kısıtlara göre bilgi güvenliği ihlallerinin tespiti	YL
61	365729	VOLKAN YILMAZ	2014	Veri güvenliği esaslı 'Kendi Cihazını Getir' sistem tasarımı	YL
62	409164	ADEM TOSUN	2015	A survey about the integration of social engineering attacks and cyber security policies exploiting Turkish vulnerabilities in Turkey	YL
63	417580	YASEMEN ÖZFINDIK KOİK	2015	Uluslararası ilişkilerde siber güvenlik algısı ve ulus devletin değişen stratejisi	YL
64	398413	MUSTAFA MERAL	2015	Siber güvenlik kapsamında kritik altyapıların korunmasının önemi	YL
65	392800	AKIN AYTEKİN	2015	Türkiye'nin siber güvenlik stratejisi ve eylem planının değerlendirilmesi	YL
66	385867	MEHMET ERCAN	2015	Kritik altyapıların korunmasına ilişkin belirlenen siber güvenlik stratejileri	YL
67	384780	NURCAN TATAR	2015	The comparison of information security standards by using analytic hierarchy process	YL
68	398691	ÖZGÜR TAŞDEMİR	2015	Implementing PCI DSS v3.0 information security standards	YL
69	379857	BAHADIR GÖKHAN SARIKOZ	2015	An information security framework for web services in enterprise networks	YL
70	396156	CAN GÜLDÜREN	2015	Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi	DR
71	398539	KEREM GENCER	2015	ISO 27001 kapsamında kurumsal bilgi güvenliğine dinamik bir yaklaşım	YL
72	380076	TÜRKAY HENKOĞLU	2015	Hassas bilgi varlıklarının ve kişisel verilerin hukuksal düzenlemeler ile korunması ve bu kapsamda üniversiteler için bilgi güvenliği politikasının geliştirilmesi	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
73	396689	OĞUZHAN GÜNEY	2015	Uluslararası yeni güvenlik yaklaşımları kavramsalında bilgi güvenliğinin önemi	YL
74	428221	ERKAN AĞIRALAN	2015	Bilgi güvenliği, kişisel verilerin korunması ve mahremiyet etki değerlendirmesi	YL
75	395184	ERAY YILMAZ	2015	Öğretmenlerin dijital veri güvenliği farkındalığı	DR
76	439049	DUYGU KÜÇÜKAYDIN	2016	National and international cybersecurity strategies of the United States: A securitization attempt	YL
77	435138	DENİZ ZERİN	2016	Governing Turkey's internet: Cyber security as a strategy of power	YL
78	449489	SALİH ERDEM EROL	2016	Siber güvenlik farkındalığı için yetenek tabanlı dinamik model	YL
79	450056	VAHİT GÜNTAY	2016	Uluslararası ilişkiler temelinde siber güvenlik: Mikro siber ittifak teorisi (Micro-CAT)	DR
80	447934	MEHMET EREN	2016	Avrupa Birliği'nin siber güvenlik politikası	YL
81	448102	İBRAHİM KURNAZ	2016	21. yüzyılda ortodoks güvenlik paradigmasının aşınımı: Uluslararası ilişkilerde siber güvenlik	YL
82	429510	BARIŞ ÇELİKTAŞ	2016	Siber güvenlik kavramının gelişimi ve Türkiye özelinde bir değerlendirme	YL
83	457635	YASİN KARAPINAR	2016	Developing a search tool for information security management systems standards	YL
84	460829	OĞUZHAN ŞEREFLİŞAN	2016	Quantitive management of information security in organizations	YL
85	425884	ŞEHNAZ HİLAL MOĞOL	2016	Importance of information security awareness	YL
86	424182	İSMAİL KARADOĞAN	2016	Ağ iletişiminde veri gizleme tabanlı bilgi güvenliği uygulamaları	YL
87	457958	EMRE DEMİROK	2016	Kurumsal bilgi güvenliği yönetim sistemi; vakıf üniversitesi örneği	YL
88	458010	ABDULKADİR BİLEN	2016	Bir kurumun bilgi güvenliği farkındalığının incelenmesi	YL
89	450078	GÜLSÜM KAPANOĞLU	2016	Öğretmenlerin bilgi güvenliği farkındalığının incelenmesi	YL
90	432136	ÖZGE ALTINPULLUK	2016	Iso 27001:2013 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi kurumsal risk yönetimi	YL
91	424173	ERSAN YAZAN	2016	Veri güvenliği için gizlilik paylaşımı temelli bir uygulama	YL
92	490282	MAHA SAMEER ABDULADHEEM	2017	A comparative study of common cyber security policies for different enterprises	YL
93	487335	ALİ BURAK DARICILI	2017	Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya Federasyonu'nun siber	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
				güvenlik stratejilerinin karşılaştırmalı analizi	
94	476751	MERT MELİH ÖZÇELİK	2017	Kablosuz algılayıcı ağların siber güvenlik açısından incelenmesi ve özgün bir saldırı tespit sisteminin önerilmesi	YL
95	472522	MEHMET ALİ BARIŞKAN	2017	Türkiye'deki siber güvenlik bilinci ve sosyal mühendislik ataklarına karşı savunma önlemlerinin geliştirilmesi	YL
96	465384	NAZLI BAŞDİNKÇİ	2017	Sağlık kurumlarında bilgi güvenliği risk değerlendirilmesi ve kullanıcıların bilgi güvenliği farkındalık düzeyinin ölçülmesi	YL
97	496021	ERAY ÇEK	2017	Kurumsal bilgi güvenliği yönetişimi ve bilgi güvenliği için insan faktörünün önemi	YL
98	481831	NABİ KOÇ	2017	İşletmelerde bilgi güvenliği için web tabanlı bir uygulamanın geliştirilmesi	YL
99	472920	ATILGAN ERDOĞMUŞ	2017	Üniversite öğrencilerinin bilgi güvenliği kazanımlarının, farkındalıkları üzerindeki etkilerinin analizi: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği	YL
100	479816	İSMET ÇUHADAR	2017	İnsansız hava aracı sistemlerinde bilgi güvenliği ve risk tabanlı çok kriterli karar verme modeli ile değerlendirilmesi	DR
101	488754	ÇİĞDEM ÇELİK ÇÖP	2017	Kalite yönetim direktörlerinin bilgi güvenliği farkındalığı:İstanbul ili örneği	YL
102	492929	BERRİN ASLAN ÖZTEZCAN	2017	Bilgi güvenliği farkındalığı üzerine bir araştırma : Marmara Üniversitesi örneği	YL
103	488060	GÖKSU HAZAR ERDİNÇ	2017	Bilgi güvenliği, kişisel verilerin korunması ve biyometrik verilerin işlenmesine ilişkin öneriler	YL
104	467467	BATMUNKH GANBAT	2017	Steganografi ile bilgi güvenliği	YL
105	467466	ABUBAKR RAKHIMOV	2017	Biyometrik sistemlerin bilgi güvenliği	YL
106	476744	ERTUĞRUL AKTAN	2017	Örgüt kültürünün bilgi güvenliği algısı üzerine etkisi: Türkiye'deki devlet üniversitelerinde bir araştırma	DR
107	472964	ÖMER FARUK KAYA	2017	Kurumsal işletmelerde bilgi ve veri güvenliği	YL
108	488430	SAYED ZAKARIYA HABIB	2018	Investigation of Afghanistan network infrastructure for cyber security	YL
109	510056	MEVLÜT BÜYÜKKILIÇ	2018	Cybersecurity framework for small and medium size enterprises	YL
110	498778	AHMET BOZGEYİK	2018	Gaziantep'te faaliyet gösteren orta ve büyük ölçekli işletmelerin siber güvenlik yönetim yaklaşımlarının analizi	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
111	492344	VOLKAN GÖÇOĞLU	2018	Türkiye'nin siber güvenlik politikalarının kamu politikası analizi çerçevesinde değerlendirilmesi	DR
112	508020	ÖZGÜR ALP	2018	Akıllı şehirlerde siber güvenlik	YL
113	532351	GİZEM SOMUNCU	2018	NATO'nun güvenlik alanında yeni bir boyut: Siber güvenlik	YL
114	517572	KAMİL TARHAN	2018	Uluslararası güvenliğin bir bileşeni olarak siber güvenlik	YL
115	493020	ABDULLAH TOKDAŞ	2018	Siber güvenlik ve uluslararası ilişkiler	YL
116	530411	DİLAVER GEDİK	2018	Siber güvenlik ve terörizmin evrilişi: Türkiye üzerine etkileri	YL
117	496262	MEHMET ADA	2018	NATO üyesi ülkelerin siber güvenlik stratejileri açısından incelenmesi	YL
118	509880	MUSTAFA TURAN	2018	A systematic review of 6698-Law on the Protection of Personal Data in Turkey according to the information security practices and applicability of law perspective	YL
119	507626	NUR SENA TANRIVERDİ	2018	The effect of employees' information security familiarity on their security incident awareness	YL
120	543945	EMRE TANER	2018	Güvenlik güçlerinin bilgi güvenliği farkındalığına yönelik bir betimleme	YL
121	525418	HALİL ERBİ	2018	Bilgi güvenliği stres faktörlerinin iş tatminin üzerindeki etkileri: AR-GE merkezi olan işletmeler üzerine bir araştırma	YL
122	515405	HANİFE GÜLİZ YAYLA	2018	Fatih projesi uygulanan ve uygulanmayan okullardaki öğretmenlerin bilgi güvenliği farkındalığının incelenmesi	YL
123	507785	OLDOUZ KARİMİ	2018	İnsan faktörünü içeren bilgi güvenliği çerçevesi için kavramsal bir model oluşturmak	DR
124	493378	ESRA SEVİMLİ	2018	Sağlık yönetiminin gelecekteki paydaşlarından bilgisayar mühendisliği öğrencilerinin sağlık bilgi sistemlerini bilgi güvenliği ve hasta mahremiyeti açısından değerlendirmesi	YL
125	495144	YUSUF ALACA	2018	Yapay bağışıklık sistemleri ile bilgi güvenliği ve olay yönetimi geliştirilmesi	YL
126	498775	CÜNEYT ÇATUK	2018	Siber riskler karşısında KOBİ'lerin bilgi güvenliği farkındalıklarını ölçen bir ölçek geliştirme: Gaziantep örneklemi	DR
127	529299	MUSTAFA YILMAZ	2018	İşletmelerde bilgi güvenliği uygulama sorunları ve çözüm önerileri; Konya örneği	YL
128	511289	SERKAN GÖNEN	2018	PLC ile kontrol edilen mikro tip akıllı şebeke sistemlerde bilgi güvenliğinin sağlanması	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
129	518074	ASNDAR WAINAKH	2018	Homomorphic encryption for data security in cloud computing	YL
130	518075	BERNA ILGAZ	2018	Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için veri güvenliği ve standartları	YL
131	485011	SEYİT BÖGE	2018	Sanal özel ağlarda veri güvenliği	YL
132	552715	GİZEM YÜKSEL	2019	Antecedents and consequences of cyber security awareness: A case study for maritime sector	YL
133	548678	BURAK AYDIN	2019	Identifying critical cybersecurity controls at country level	YL
134	550720	HASAN ÇİFCİ	2019	Technology foresight and modeling: Turkish cybersecurity foresight 2040	DR
135	607225	BÜNYAMİN GÜNEŞ	2019	Siber fiziksel sistemler üzerinde bütünleşik siber güvenlik risk değerlendirmesi: Bir konteyner limanı uygulaması	YL
136	572168	ARİF EMRE ADIR	2019	Kurumlar için siber güvenlik laboratuvarı altyapısının oluşturulması	YL
137	594353	YASEMİN GÜRYUVA	2019	Uluslararası siber güvenlik ve siber ortamdaki tehditlerin fiziksel bir savaşa dönüşme olasılığı	YL
138	576469	HÜSNÜ TAVLAŞ	2019	Ortaöğretim kurumlarında uygulanan uygulanan siber güvenlik farkındalık eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkisi	YL
139	600278	EMRE GÜL	2019	Log yönetimi ile siber güvenlik araçlarının geliştirilmesi	YL
140	562140	GÜLCİHAN AYDANER	2019	Genç tüketicilerin sosyal mühendislik ile siber güvenlik farkındalıklarının online alışveriş niyetleri üzerindeki etkisinin ölçülmesi	YL
141	582563	SU DİLARA ALİOĞLU	2019	Siber saldırılar ve ülkelerin siber güvenlik politikaları	YL
142	561930	CİHAN ATAÇ	2019	Ulusal siber güvenlik stratejisi oluşturma sürecine bir bakış	YL
143	575731	SEZER YILDIZ	2019	Yerel alan ağlarının siber güvenlik yönünden incelenmesi ve değerlendirilmesi	YL
144	545623	İBRAHİM YALÇIN	2019	Soğuk savaş sonrası NATO ve Türkiye'de siber güvenlik	YL
145	564312	AYCAN RAMAZAN GÜNDÜZHEV	2019	Siber güvenlik yönetim modelleri ve etkilerinin araştırılması	YL
146	569578	YASEMİN ÖZBEK	2019	Öğretmen adaylarının siber güvenlik farkındalıklarının incelenmesi	YL
147	589528	ZEYNEP EBRU IŞIK	2019	Siber güvenlik ekosisteminin geliştirilmesi	YL
148	593168	AYFER EKİZ	2019	Information security management system and information security risk management methodology development	YL
149	607327	BERKER KILIÇ	2019	ISO/IEC 27001 bilgi güvenliği yönetim sistemi açısından türkiye'	YL

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
				de hukuk bürolarında bilgi güvenliği yönetimi	
150	547705	EVRİM AKMAN KADIOĞLU	2019	Design, development and implementation of an information security and cyberethics course for pre-service teachers: A design-based research	DR
151	586556	ERCAN BUĞRA TOKDEMİR	2019	An information security management system approach and technical security best practices for the enterprise companies	YL
152	592917	MESUT ÖZHAN	2019	The effects of information security domains on reputation of financial institutions	YL
153	592932	SEVİLAY BEKEN	2019	An information security risk assessment model based on Bayesian networks and fuzzy inference system	YL
154	612885	EZEL TEKER	2019	Öğretmenlerin ve lise öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi	YL
155	581788	FATİH YILMAZ AKAN	2019	Havacılık sektöründe bilgi teknolojileri uygulamaları ve bilgi güvenliği inceleme detayı: Yer hizmetleri (Ground handling)	YL
156	605851	GÖKHAN ÖZASLAN	2019	Bilgi güvenliği ve mahremiyetin korunmasına yönelik eğitimin etkilerinin değerlendirilmesi: Bir özel hastane uygulaması	YL
157	586385	RAHİME HACIMUSTAFAOĞLU	2019	Ortaöğretim öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin siber mağdur olma durumlarına etkisinin incelenmesi (Üsküdar örneği)	YL
158	588095	MERVE ÜNVER	2019	Türkiye'de insan kaynakları yönetiminde bilgi güvenliği uygulamaları	YL
159	557979	HACER ÖZGE KURT	2019	Kurumlarda bilgi güvenliği yönetimi: Hastane bilgi sistemleri üzerine bir araştırma	YL
160	607246	AYŞE ÖZDEMİR	2019	Kamu kurum ve kuruluşlarında bilgi güvenliği farkındalığı	YL
161	566816	SULTAN GÜLER KURT	2019	Bilgi güvenliğinin bilgi işlem çalışanları tarafından değerlendirilmesi – Sağlık sektöründe bir çalışma	YL
162	584130	CAN GENÇ	2019	Kişisel verilerin korunması kapsamında bilgi güvenliği farkındalığı analizi ve e-devlet yapısının incelenmesi	YL
163	556960	TÜLAY GÜRSEL	2019	Sigorta şirketlerinde bilgi güvenliği yönetim sistemi denetimi	YL
164	597346	MEHMET TUYGUN	2019	ISO27001 bilgi güvenliği yönetim sistemi standardının kamu	YL

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
				kurumlarına uygulanabilirliğinin araştırılması: Ankara ili örneği	
165	622530	ZEYNEP ASLAN	2019	Hemşire akademisyenlerin bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi	YL
166	586587	CANSU ALTUNSABAN YERLİKAYA	2019	Bilgi güvenliğine yönelik öğrenci, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinin farkındalıklarının incelenmesi	YL
167	586342	NURHAN KARAYÜCEL EFE	2019	Ondokuz Mayıs Üniversitesi öğretmen adaylarının bilgi güvenliği farkındalıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi	YL
168	569451	SELMA BARAN	2019	Örgütsel bilgi paylaşımının bilgi güvenliği üzerine etkisinin incelenmesi	YL
169	591903	İLKNUR TUNCER	2019	Bilgi güvenliği açısından bir değerlendirme: E-devlet uygulamaları	YL
170	584383	GÜLHAN DÖNMEZ	2019	Lise öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalığı ile dijital okuryazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi	YL
171	607137	HALİME CEYLAN	2019	Türkiye'de bilgi güvenliği algısının istatistiksel analizi	YL
172	598695	KÜBRA ASLAN	2019	Performance evaluation of iot data security on cloud computing	YL
173	592784	AHMET GÜÇLÜ	2019	Sosyal ağ platformlarında kullanıcı sözleşmelerinin veri güvenliği açısından incelenmesi:Facebook ve Google örneği	YL
174	564017	HATİCE KÜBRA KOÇ	2019	Biyometrik tanı yöntemlerinde kişisel veri güvenliği arttırılmış sistem tasarımı	YL
175	650102	SAYED OSMAN SAYEDI	2020	Ulusal siber güvenlik stratejisi oluşturma süreç analizi ve Türkiye ile Afganistan'ın ulusal siber güvenlik stratejisinin değerlendirilmesi	YL
176	653929	EFE DÜVEROĞLU	2020	A comparative analysis of critical infrastructure cyber security policies: Best practices from the US, EU and Turkey	YL
177	619071	AYBARS ORUÇ	2020	Cybersecurity risk assessment for tankers and defence methods	YL
178	636553	ENGİN SAVÇIN	2020	Devletlerin siber güvenlik politikalarının şekillendirilmesi sürecinde kamu-özel sektör işbirliğinin artan önemi: İsrail ve Yeni Zelanda örnekleri	YL
179	647487	MUSTAFA ŞENOL	2020	Türkiye'nin ulusal siber güvenlik strateji ve politikalarının oluşturulması çerçevesinde caydırıcılık	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
180	612990	GÜLÜZAR CANSU ERGÜR	2020	Uluslararası marka bilinirliği açısından uluslararası pazarlama stratejileri: Bilişim sektörü (siber güvenlik) firmaları üzerine bir araştırma	YL
181	609359	SEMİH POLAT	2020	Milli güvenlik açısından siber güvenlik	YL
182	648535	FİRDEVS SÜMEYYE CEBELOĞLU	2020	Endüstri 4.0 sistemlerinde yapay zekâ tabanli siber güvenlik yaklaşimlarinin geliştirilmesi	YL
183	653998	CEMAL ARAALAN	2020	Teknik ve hukuki boyutlarıyla elektronik ödeme sistemlerinde siber güvenlik	YL
184	637272	GÖKHAN ALGAÇ	2020	Siber güvenlik alanında düzenlenen uygulamalı öğretici CTF yarışmalarında kullanılan programlara genel bir bakış	YL
185	626390	İDRİS YIKICI	2020	Siber teknolojilere dayalı yeni uluslararası güvenlik konsepti bağlamında Türkiye'nin siber güvenlik stratejisi	YL
186	633219	ONUR TOPAL	2020	Denizcilikte siber güvenlik: Türk gemi işletmecileri üzerine bir inceleme	YL
187	626407	ORHAN MURATOĞLU	2020	Akıllı araçlar için bulanık mantık temelli siber güvenlik risk modeli	DR
188	635938	BUĞRAHAN EMİR	2020	Uluslararası ilişkilerin kuramsal çerçevesi ve siber güvenlik kavramının analizi	YL
189	659129	FİKRİ GÜNEŞ	2020	Kitlesel açık çevrimiçi ders platformlarında yayınlanan siber güvenlik içeriklerinin çoklu ortam tasarım ilkeleri açısından incelenmesi	YL
190	629320	MERVE ÇETİN	2020	Nükleer tedarik zincirinde en iyi siber güvenlik sistemine sahip ülkenin seçilmesi	YL
191	656240	AHMET KORKUSUZ	2020	Kurumlarda siber güvenlik ve siber riskler	YL
192	628021	SUNA ATILGAN	2020	Hastanelerde hasta mahremiyetine yönelik hasta veri güvenliği uygulamalarının sağlık çalışanlarının bakış açısıyla değerlendirilmesi	YL
193	654097	ÇİĞDEM BAKIR	2020	Dağıtık veritabanı sistemlerinde gerçek zamanlı veri güvenliği: Bilgi akış denetimi	DR
194	608772	KEMAL HAKAN	2020	İstemci taraflı şifreleme ve dağıtık depolama ile kişisel veri güvenliğinin arttırılmasına yönelik bulut tabanlı uygulamanın geliştirilmesi	YL
195	672684	MURAT SAMİ BAYKIZ	2020	Elektronik finans kullanan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde (kobi) bilgi güvenliği risklerine karşı alınabilecek tedbirler üzerine bir öneri: Bilgi güvenliği odaklı iç	DR

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
				kontrol ve risk profiline uygun kontrol seçimi	
196	632526	KÜBRA AKTAŞ	2020	Iso 27001 bilgi güvenliği yönetim sistemi: Erişim kontrol politikası üzerine bir inceleme	YL
197	639263	TÜLİN FİLİK	2020	Tıbbi sekreterlerde bilgi güvenliği farkındalık düzeyinin elektronik sağlık kayıtlarının güvenlik ve mahremiyet uygulamalarına etkisinin değerlendirilmesi	YL
198	650063	AYKUT ALEMDAROĞLU	2020	Çalışanların bilgi güvenliği farkındalığına ilişkin algıları: Bankacılık sektöründe bir araştırma	YL
199	667787	CEVDET ÖZMEN	2020	Sosyal mühendislik bağlamında bilgi güvenliğinin endüstri 4.0 tabanlı sistemlere uyarlanması	DR
200	629345	MURAT SOLMAZ	2020	Öğretmen adaylarının siber bilgi güvenliği farkındalığı ve dijital vatandaşlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	YL
201	617829	SEYDA EMİR ERDOĞAN	2020	Bilgi güvenliği yönetim sisteminin oluşturulması, IEC/ ISO 27001 standartının bir sivil havacılık kurumunda hayata geçirilmesi	YL
202	620913	DİLAN ŞERİFE ŞİŞKİN	2020	Üniversite kütüphanelerinde bilgi güvenliği ve kişisel verilerin korunması: Ankara'daki üniversite kütüphanelerinin değerlendirilmesi	YL
203	687543	EYLÜL AYDIN	2021	Study of the cyber security measures: Comparative work of the United States and Turkey	YL
204	680362	ARTRIM KJAMILJI	2021	Blockchain driven secure and private machine learning algorithms for post quantum 5G/6G enabled industrial IoT with applications to cybersecurity and health	DR
205	672467	MOHAMMED HASAN HADI AL MAAWI	2021	Cybersecurity breaches and the role of ethical hackers in securing the online system of the organisation	YL
206	668885	BERKCAN KARABULUT	2021	Büyük ölçekli ağlarda gerçek zamanlı hibrit honeypot sistemi: Türk siber güvenlik sektöründe	YL
207	683647	MUHAMMET OĞUZ	2021	Stratejiden Yasaya: Avrupa Birliği Siber Güvenlik Politikası	YL
208	676107	ÖMER BARIŞ	2021	Etkin siber güvenlik stratejilerinde yönetim bilişim sistemlerinin yaklaşımları	YL
209	692755	ALEXANDER SEZAİ GÜVEN	2021	Türkiye ile Avrupa Birliği'nin siber güvenlik stratejilerinin karşılaştırılması	YL
210	655980	ÖMER DURMUŞ	2021	Siber güvenlik önlemlerinin analizi ve modellenmesi	YL

SIRA	TEZ NO	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TEZ TÜRÜ
211	669929	KADİR SEVİNÇ	2021	Siber güvenlik ölçeği geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik çalışması	YL
212	679596	ÖZGE GÜLEÇ	2021	Uluslararası ilişkilerde siber güvenlik kavramı ve uygulamaları	YL
213	662447	ALI MOHAMMED IDAN	2021	Ulusal ve uluslararası güvenliğin bileşeni olarak siber güvenlik: Irak örneği	DR
214	675185	OZAN ZEKİ KİRAZ	2021	Siber güvenlik bağlamında yeni tehdit algılamalarının Türkiye'nin güvenlik politikalarına etkileri	YL
215	668938	NEVZAT GÜNGÖR	2021	İç denetimde bilgi teknolojileri ve siber güvenlik: Borsa İstanbul şirketlerinde bir inceleme	DR
216	678929	BERNA TOZLU	2021	Siber güvenlikte sosyal mühendisliğe karşı bir model geliştirilerek test edilmesi	YL
217	670567	HÜSEYİN SİNAN OCAK	2021	İç denetimin gelişen ve değişen dünyasında: Siber güvenlik ve denetim	YL
218	680187	İBRAHİM AKDAĞ	2021	Siber güvenlik ve Türkiye: Örgütsel yapı, uygulamalar ve gelecek	DR
219	697620	İMREN ALTINER	2021	Öğretmenlerin kişisel siber güvenlik farkındalık düzeylerinin farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi	YL
220	688474	ABDUL MUNAM ALHAMEED	2021	Data security and protection in electronic commerce management	YL
221	669281	ONUR KORUCU	2021	Veri güvenliğinin iyileştirilmesi sürecinde risk tabanlı küresel standart, çerçeve ve en iyi uygulama yaklaşımları	YL
222	675610	ASMAA EL KHATIB	2021	The outbreak of COVID-19: A wakeup call to explore information security policies, training and awareness from teleworkers' perspective in the context of Saudi Arabia	YL
223	689656	TUĞBA ÇELİK	2021	Bilgi güvenliği yönetim sistemlerinin belgelendirilmesi: Batı Karadeniz'de bir alan araştırması	YL
224	692223	ALİ EREN	2021	Bilgi güvenliği yönetim sisteminin yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilirliğinin incelenmesi	YL
225	679722	BAŞAK ÖZEN SERTER	2021	Ortaokul öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalık düzeyinin belirlenmesi	YL